

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

230. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1933. évi október 8

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátak rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja: hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalra 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalra 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Câmpeanu dr. gunyos mosolya

Irtá: KACSO SÁNDOR

Câmpianu Max gyergyószentmiklósi ügyvéd gunyos mosollyal az ajakán mesélte el tudósítónknak, hogy neki a gyergyószentmiklósi rendőrségen nem tudták odaadni a perrendtartást és a büntetőtörvénykönyvet.

Nem tudták odaadni azért, mert a gyergyószentmiklósi rendőrségen ilyesmi nem található. Egyszerűen nincs. Pedig a gyergyószentmiklósi rendőrség nem is olyan jelentéktelen kis hely a hazai rendőrségek sorában. Főnökét prefektus urának titulálják, mert így tituláltatja magát. Kommunista és irredenta ügyben meglehetősen nagy forgalmat „bonyolít” le s mert éppen ezt teszi és nem mást, elég nagy tekintélynek örvend. — Perrendtartása és büntető törvénykönyve azonban nincs. Nem azért nincs, mintha a rendőrprefektusnak a kisujjában volna ez a két könyv s a többi rendőrségi alkalmazottak is mind kívülről tudnák, hanem azért nincs, mert a gyergyószentmiklósi rendőrség semmi szükségét sem érzi annak, hogy legyen.

Ebben a pillanatban irigyeljük Maximilian Câmpianu ügyvéd urat. Irigyeljük tőle azt a gunyos mosolyt, amely jelentőségelteljesen kivirágzott az ajakán akkor, amikor ezt a kis, de nagyon jellemző ügyet tudósítónknak elmesélte. Milyen jó volna, ha mi is ilyen felülről, ezzel az öntudatos és bölcs lenézéssel tekinthetnénk le erre a „rendőrségi gyalogságra”, miként ő, jogász, az ügyvéd, aki történetesen román is. Sokkal hálásabb is volna, ha így tekinthetnénk ezt a dolgot, gunyosan, lenézően, kissé csúfolódva, bátran. Azonban nem tehetjük. Nekünk ez a gyergyószentmiklósi eset nem lehet alkalom a mosolygásra egyszerűen azért, mert ránk nézve súlyos tragédia az, ami Max Câmpianu román ügyvédnek alkalom arra, hogy a maga jogász felkészültségének és románságának a tudatában — mosolyogjon.

Max Câmpianu tekintélyes ügyvéd Gyergyószentmiklóson. Polgármester-jelölt. Ő neki a rendőrség valóban az a hely, ahol a hazai törvényeket mérlik ki kicsiben. Ő valóban azt hiszi, mert ránézve úgy is van, hogy a rendőrség egyetlen eszköze ellene a büntetőtörvénykönyv és a perrendtartás. Ő tudja, hogy meddig és hogyan mehet el ennek a két könyvnek a paragrafusai között úgy, hogy a rendőrség ne tekinthesse vádlottnak, hanem ügyvédnek még a rendőrségi épület hivatalos helyiségeiben is. De még ha gyanúsítottként is került a rendőrségre, háta mögött két mordképű detektívvel, még akkor is szembeszállhat magával a rendőrprefektus ural a törvény nevében, a mit ő jól ismer. És abban a pillanatban, amikor a rendőrprefektus nem szolgálhat a kért törvénykönyvekkel, Max Câmpianu, a román ügyvéd győzelmesen és lenézően mosolyoghat, mert felülkerekedett. A detektíveknek el kell kussolniuk mellőle és a rendőrprefektus ur szegyenkezve, zavartan, mézédésen mosolyog:

— Hm! Khm! Hát bizony nincs. Törvénykönyveink, azok nincsenek!

És közben, talán fojtott méreggel, arra gondol, ami szinte minden rendőrségen és csendőrségen a törvénykönyvek helyett — van. A detektívek súlyos ökleire, az ölmösötökre, a szíjkornácsokra.

A pensylvániai bányászok huszonöt-kilométeres hadifrontot tartanak

A bányászok ma kitörték és hat házat felrobbantottak

A bányász-háború csődbe kergefelé a Roosevelt-akciót

Newyork, október 7.

A Pensylvániában kitört általános munkássztrájk annyira elmérgesedett, hogy ebben a pillanatban már a polgárháború szabályos külsőségeit viseli magán. Az utcai tüntetések állandóan ismétlődnek. A rendőrség sörétes puskákkal és gázbombákkal támad a tüntetőkre. A csütörtöki utcai tüntetésnek egy halálos és 25 gázmérgezéses áldozata van.

Nagyon megnehezíti a kormány és a rendőrség munkáját az a tény, hogy a harysburyi bányavidékeken a munkásság és a katonaság között valószínűleg ütközet folyik, amelynek változó hírei állandó nyugtalanságban tartják a munkásságot az ország egész területén. Az újabb jelentések szerint Harysburytan másfélezer bányász sztrájkol.

A sztrájkolók elsáncolták magukat a bánya területén s mintegy 25 kilométer hosszú frontot tartanak az ellenük kiküldött két század katonasággal szemben. A sztrájkolók fegyverekkel és géppuskákkal is rendelkeznek s így eddig a katonaság minden ostromát sikerrel verték vissza. A fegyverroponagás állandóan tart. A környék haditerület képét mutatja.

Csütörtökön a sztrájkolók kitörést hajtottak végre. Bombákkal hat házat és egy szállodát semmisítettek meg.

Felrobbantották az egyik vasútvonalat is és elvágták a telefon és távíróvezetéseket, hogy a katonaság ne tudjon segítséget kérni.

Az újabb mozgóított utaszsorozatok most már helyreállították a vonalakat, a hatóságok azonban még mindig nem mernek teljes erővel fellépni a harcoló bányászok ellen, mert attól tartanak, hogy a véres ütközet, amely a sztrájkolók leverésénél elkerülhetetlennek látszik, olaj lesz a forradalmi hangulatra.

A VÉGREHAJTÓBIZOTTSÁG ÜLÉSE UTÁN

Maniu megtagadta barátjaitól a szolidaritást

Vajda és Mihalache teljesen megértik egymást

Bukarest, október 7

A nemzetiparasztpárt végrehajtóbizottságának ülése, amelytől sokan azt várták, hogy „tisztázza” fogja a kormánypart bels. helyzetét, vagyis más szavakkal kihozza a kormányt az ellentéteket és a kabinetet távozásra kényszeríti, különösebb esemény nélkül zajlott le. Helyesebben, a különös esemény az volt, hogy

Maniu a döntő ülés előtt végképpen meghuzódott, teljességgel feladta har-

ci állásait s Mihalache jelentése szerint a leglojálisabb pártagnak mutatkozott, ami egyértelmű azzal, hogy barátjaival megtagadta a teljes szolidaritást.

Mihalache, aki a végrehajtóbizottság ülése előtt Szóvátán tárgyalt Maniuvval, a nagy remete álláspontját, összefoglalva, a következőkben ismertette:

— Maniu semmiféle akciót sem folytat. Maniu nem engedélyezett és nem

engedélyez semmiféle izgatást sem. Maniunak nincsenek személyi barátai. Maniu részére csak a nemzetiparasztpárti tagjai léteznek. Maniunak csak metodikus szempontból vannak aggodalmak. A program kérdésében megegyeznek... stb.

A badacsonyi remetének e mélységesen érthetetlen, szinte patológiusan évtos meghátrálása után mi sem volt természetesebb, minthogy Vajda Sándor a végrehajtóbizottság ülésén, az elképzelhető legfölényesebb mozdulatokkal, szin-

A sötét pincére, ahol alkalomadtán piros habot verhet a detektívek vállatási készsége, a megrészegedett düh és elfogultság, a sötét rosszakarat és a tudatlanság.

Maximilian Câmpianu mosolyog és a rendőrprefektus is mosolyog. Max Câmpianu gunyosan mosolyog, mert ő már győzött, a rendőrprefektus kinosan mosolyog, mert ő már nem győzhet. Hiába villannak el szeme előtt azok az eszközök, amelyek a törvénykönyveket helyettesítik a rendőrségeken, ezeket az eszközöket ő az ügyvéddel szemben, a román ügyvéddel szemben nem használhatja. Ez esetben nem adhat alapot a vádnak a „boanghen”, vagy „jidan puturos”, nem emelheti a rendőrségi lendületet „a büdös irredenta”, vagy a „büdös kommunista”. Ebben az esetben a törvénykönyvek volnának az egyedüli eszközök, azok azonban — hiányzanak.

Max Câmpianu ügyvéd emelt fővel távozott a rendőrségről. Más ember, olyan, aki a törvényeket nem ismeri olyan jól, vagy ha ismeri is, nem hordja vállain és kifeszített mellén a polgármesterjelöltség és a „tekintélyes ügyvéd” mivoltjának a

rendőrség előtt is elmellőzhetetlen érdemeit, ottmaradt volna Câmpianu Max helyében a gyergyószentmiklósi rendőrségen, ha véletlenül kommunista izgatással vádolják, mint ezt az ügyvédet. A munkánélküli munkás, az adóztatással lezüllesztett iparos, a röpiratot böngező rongyos földmives lekerült volna a rendőrségek hagyományos pincéjébe és megismerkedett volna azokkal a rendőrségi eszközökkel, amelyek nem hiányzanak, mint a perrendtartás és a büntető törvénykönyv. Ezek előtt nem mosolygott volna zavartan a rendőrprefektus és nem kussoltak volna el mellőlük a detektívek. Ellenben puhára vallatva kerültek volna a vizsgálóbíró elé és hetekbe került volna, amíg a rendőrségi vallatás „eredményeit” a törvények szellemében kitisztázzák annyira, hogy szabadlábra kerüljenek.

Câmpianu Max ott kezdte mindjárt, ahol ezek a szerencsétlenek végezni szokták: a törvénykönyvknél. Ott kezdte, ahol a rendőrségnek is kezdenie kellene, ha valóban gyógyítani akarná a társadalmat.

Dehát: a rendőrség nem gyógyítani akar. Az orvos nem indul meg beteghez hőmérő nélkül. A rendőrségnek viszont nincs szüksége a törvénykönyvekre. Nem érzi hiányát. Csak egészen elvétve, mint a Câmpianu Max esetében akit, lám, valóban úgy kellett volna kezelés alá venni, mint az orvos szokta a beteget.

Doktor ur, polgármester jelölt ur, Max Câmpianu ur, arra kérjük önt, hogy többé ne mosolyogjon. Se győzelemittasan, se gunyosan, se megvetően. Ha igazi román hazafi, úgy szegyenkezzék előttünk úgy, mint a rendőrprefektus szegyenkezett Ön előtt. És azonnal, haladéktalanul adjon kölcsön a gyergyószentmiklósi rendőrségnek egy büntetőtörvénykönyvet és egy perrendtartást.

Gondoljon arra, hogy a gunyos mosolyt lelopja az Ön ajakáról egész Europa, minden európai jogállam s úgy mered — nem Önre és nem Gyergyószentmiklósról, hanem — Romániára.

Ha egyébre nem gondol, ha nem akar tudni azokról az eszközökről, amelyek a hazai rendőrségeken a törvénykönyveket helyettesítik, úgy gondoljon legalább erre,

Dollfuss merényletje már bevallja, hogy nemzetiszocialista

és megvannak a társai is, akik tudtak a merényletről

A német sajtó hamisítványának tartja Dertil náciigazolmányát

Ausztria elítelt egy ujságíró, mert meggyanúsította Németországot

Bécs, október 7.

A bécsi rendőrség a Dollfuss ellen elkövetett merénylet ügyében befejezte a vizsgálatot. Mindenekelőtt azt állapította meg, hogy

a merénylet, Dertil, valóban tagja volt a nemzetiszocialista-pártnak és katonáskodása ideje alatt nemzetiszocialista propagandát fejtett ki, amely miatt távoznia is kellett a katonaságtól.

Ezek után a megállapítások után újra vallatásra fogták Dertilt, aki tovább is tagadta, hogy valami köze lenne a nemzetiszocialista-pártnak. Erre előmutatták neki náciipárti igazolványát, amelyet a detektívek a lakásán találtak meg. Dertil most módosította a vallomását. Kijelentette, hogy valóban tagja volt a nemzetiszocialista pártnak, de csak addig, a míg a katonaságnál szolgált. Azóta nincs összeköttetésben a nemzetiszocialista-párttal, sőt a tagsága is megszűnt egy félévvel ezelőtt.

Dertil előéletének a tisztázása után a rendőrség minden gondját a merénylet összeköttetéseknek a leleplezésére fordította. Megállapították, hogy a merénylet, vallomásával ellentétben, az utóbbi időben is szoros kapcsolatot tartott fenn a nemzetiszocialista-párt közismert embeverivel. Megállapította a rendőrség azt is, hogy

a készülő merényletről mások is tudtak, bár azt nem lehet bebizonyítani. hogy szervezett nemzetiszocialista összeesküvés akarta volna eltenni a nemzetiszocializmus útjából az erőskező kancellárt.

Jelentették, hogy csütörtökön még nyolc ember volt letartóztatásban annak a gyanuja alatt, hogy Dertillel összeköttetést tartottak fenn és tudtak a készülő merényletről. E nyolc ember közül hat nemzetiszocialista volt. Péntekre virradó éjszaka aztán az újabb kihallgatások és szembesítések után a rendőrség e nyolc ember közül hatot elbocsátott, mert nem volt bizonyíték arra, hogy tudtak a merényletről.

Kétő azonban fogságban maradt, mert ezekről minden kétséget kizáróan megállapították, hogy tudtak Bertil merényletéről, sőt résztvettek annak ki-tervezésében és előkészítésében is.

A két bűntárs közül az egyik üvegeség, a másik tagja a véderősnök. Az üvegeség neve Weigessamer, a katonái Büllner. Ezeknek az előléte még nem eléggé tisztázott a rendőrség előtt s ezért a nyomozás tovább folyik.

DOLLFUSS SEBEI KITÜNÖEN GYÓGYULNAK

A kancellár állapotáról kiadott jelentés szerint a sebek simán és kitünően gyógyulnak, komplikációtól tartani már nem kell. Dollfussnak a közérzete is elég kellemes, mindössze fáradtságot érez, ezért orvosai még mindig nem engedték meg, hogy megkezdje munkáját.

A vasárnapra tervezett vadászat, a melyre Gömbös magyar miniszterelnök hivatalos volt, elmarad. A magyar miniszterelnöknek ebben az ügyben küldött levelét Dollfuss tudomásul vette.

A MERÉNYLET ÉS NÉMETORSZÁG

Münchenből jelentik: A bécsi lapok egyrésze közölte azt a náciigazolmányt, a melyet a rendőrök a merénylet lakásán találtak meg.

A közlésre a Németországba menekült osztrák náci hivatalos vezetősége nyilatkozatot adott ki, amelyben

leszegi, hogy a merénylet soha sem volt tagja a nemzetiszocialista-pártnak, az osztrák lapokban faksimileben közölt igazolmány tehát nyilván hamisítvány lehet.

A nyilatkozat, természetesen, elkészült már, hiszen

Bertil maga beismerte, hogy tagja volt

a nemzetiszocialista-pártnak, amelyből, szerinte, egy félévvel ezelőtt lépett ki.

„A MERÉNYLŐ ÉS ELVTÁRSA...” Maga a merénylet még kivizsgálás alatt áll, de azért már van valaki, akit a merényletből kifolyólag már el is ítéltek az osztrák hatóságok. Ez a valaki pedig nem nemzetiszocialista, hanem szociáldemokrata.

Gurscher János, az Innsbrucker Volkszeitung szerkesztője lekötötte azt az üdvözlő

táviratot, amit a merénylet után Neurath német belügyminiszter intézett a szerencsésen megmenekült Dollfusshoz. A szociáldemokrata ujságíró azt a cikket, amelyben a táviratot közölte, így címezte meg: „A merénylet elvtársa gratulál az áldozatnak.”

A szociáldemokrata ujságíró annak a törvénynek az alapján, amely az ország külpolitikai helyzetének a védelméről szól, három hónapra ítélte és 1000 schilling pénzbüntetéssel sújtotta az innsbrucki bíróság.

Négymillió délafrikai bennszülött halálra van ítélve

London társadalmi uton akar az éhezőkön segíteni

London, október 7.

Londonba érkezett jelentések szerint a dél-afrikai angol gyarmatokon a nagy szárazság miatt borzalmas éhínség dúl a bennszülöttek között. Az ottani angol hatóságok jelentése szerint máris

négymillióra tehető azoknak a száma, akik elpusztultak.

Pontos számot megállapítani természetesen nem lehet, mert a bennszülött törzsek közül igen sok még ma is vad állapotban él az őserdők között.

Megállapították a gyarmati angol hatóságok azt is, hogy

a nagy éhínség miatt az emberevítés szokása számos hegyi törzsnél újra visszatért. Egy asszony, akit két gyermeke elfogyasztásáért bíróság elé állítottak, azt vallotta, hogy nem bírta már tovább elviselni az éhséget és azért szánta rá magát gyermekei lemészárlására.

A gyarmati hatóságok intézkedéseket sürgetnek, hogy az anyaország társadalmi gyűjtéssel, vagy bármilyen más módon siessen a szerencsétlen bennszülöttek segítségére.

Az égő norvég gőzös utasai közül 26-on megmenekültek

Osló, október 7.

Jelentette a B. L., hogy Tromsjö közelében kigyulladt Roholm norvég gőzös. A gőzről menthetetlen helyzetben volt, mivel kormányát megsemmisítette a tűz

és a legközelebbi kikötő 48 órai távolságra volt az égő hajótól.

A legutolsó jelentéseink szerint

a tenger Tromsjö mellett partra vetette a leégett hajó roncsait, amelyen huszonhat ember elcsigázott állapotban ugyan, de még életben várta a szabadulást. A szerencsésen megmenekült embereket azonnali segélyben részesítették.

A csodálatos menekülés részletei még ismeretlenek.

Harmadik napja: — Torgler

Torgler beszámol a tüzesetet követő éjszakáról

Dimitroff szerint nem bűn az, ha ugyanazt a könyvet elolvasta, amit Hitler is olvasott

Lipce, október 7.

A Van der Lubbe-ügy pénteki tárgyalásán az államügyész felolvastott egy levelet, amit a bíróság az egyik külföldi védőbizottságtól kapott. A levél arról szólt, hogy hírek szerint a vádlott és különösen Dimitroff bolgár vádlottat a rendőrök durván bántalmazták és gumibotokkal verték. A bizottság tiltakozik az ellen, hogy a nagy pör vádlottait a kiknek az épségére most az egész világ ügyei, bántalmazták.

Az ügyész a levél felolvasása után kijelentette, hogy semmi szükségét sem látja a rendőrök és rendőrtisztek ismételt kihallgatásának, mert ezt az ügyet a bíróság már letárgyalta s maga Dimitroff is azt vallotta, hogy nem bántalmazták.

A bíróság elfogadta az ügyész nyilatkozatát és újra Torgler képviselőt vette elő, akit már a harmadik napja vallatnak. Torglernek ezúttal arra kellett felelnie, hogy

a tüzesetet követő éjszaka miért nem tartózkodott otthon.

A kommunista képviselő kielégítő felvilágosítást adott a bíróságnak. El akart utazni, de lekészte a vonatot s így elfogadta elvtársa és barátja, Kühne meghívását, hogy töltse nála az éjszakát. Az a gyanú nem állhat meg, hogy a rendőrség elő akart menekülni, hiszen Kühne éppen úgy kommunista, mint ő, tehát a rendőrség Kühnét is éppen úgy kereslett volna, mint őt.

Aztán újra Dimitroff bolgár vádlott került sorra. Dimitroffnál a házkutatások során olyan iratokat találtak, amelyekből az derül ki, hogy a német kommunista mozgalmakban is részt vett. Dimitroff tagad. Kijelenti, hogy ő Németországban csak a bolgár kommunista szervezkedéssel foglalkozott és semmi hivatalos összeköttetése nem volt a német kommunistákkal. Az elnök megjegyzi, hogy a lefoglalt iratok között olvastak és vannak, amelyek világosan bizonyítják, hogy a külföldi kommunista szervezkedésekkel is tartotta az összeköttetést, sőt azokban részt is vett. Dimitroff azt jegyzi meg, hogy az ő könyvtárában sok minden található, ez azonban még nem bizonyíték arra, hogy minden mozgalmakkal és szervezettel, amelyről neki irásai vannak, közvetlen kapcsolata lett volna. Ez a felelete akkor is, amikor az elnök azt sérelmezi, hogy megtalálták nála a kommunista fegyveres felkelésről szóló könyvet is. Dimitroff azt mondja, hogy neki ezt a könyvet el kellett olvasnia, hiszen ő is kommunista. A könyvet egyébként 1932-ben vette s nem volt tudomása arról, hogy ekkor már kitiltották a kérdéses iratot Németország területéről. Viszont elolvasta volna akkor is, ha tud a kitiltásról, mert neki tájékozottnak kell lennie ezekben a kérdésekben. Egyébként pedig maga Hitler kancellár is olvasta a könyvet, holott a kitiltás nem ismert kivételeket.

te ledorongolta Maniut, Maniu barátait és e barátok gyengécske akcióját. Noha az ülésen Maniu hívei is nagy számban jelentek meg, Boilă Zahariát, dr. Leucufiát és dr. Lazăr Iliét mégis újra kizárták a pártból, illetőleg az előző kizárást helybenhagyták és ez a helybenhagyás egyhangúlag történt. Tehát Maniu csoportjának még annyi ereje sem volt, hogy legközelebbi tagjait megvédelmezze, vagy védelmezni próbálja.

De a kormányt a végrehajtóbizottság jelése nemcsak abból a szempontból erősítette, hogy kiexponálta Maniunak és csoportjának gyengeségét, hanem abból is, hogy

végleg bebizonyította Vajdának és Mihalachenak teljes kiegyezését.

Ezt nemcsak Mihalachenak magatartása és nyilatkozatai igazolták, hanem egyben az is, hogy éppen az ő javaslatára szavazták meg Vajda részére a pártidiktatori minőséget.

A végrehajtóbizottság ülése nyomán egy általános konklúziót lehet levonni: azt, hogy a kormány jelentősen megerősödött. A kabinet nyugodtan megnyithatja a parlamentet: erőfőn ellenzékétől és még erőlenebb pártjától nincs mit félnie.

A bokorból ugrott elő a gyilkos és lőtt

Déva, október 7.

Kedden este hét óra tájban rejtélyes gyilkossági merényletet követett el egy ismeretlen tettes Tomotás Augustin petrozényi bányamunkás ellen. Tomotás és a felesége Guga Nicolae nevű bányamunkással együtt hazafelé igyekeztek a munkából a Bosnia kolónián levő lakásukra. Utjuk a Keleti-bánya felett levő utcácskán vezetett el, ahol libasorban haladtak.

Tomotás felesége elől ment, utána Tomotás és végül Guga Nicolae következett. Amidőn Tomotás felesége után lépegetve egy bokorhoz ért, az ottan

rejtőzködő gyilkos revolverével a munkásra lőtt.

Tomotás azonnal összerogyott.

A megsebesült ember kísérői látták, amint a bokorból egy alak felugrott és futólépésben a közeli erdő felé menekült, de a sötétben nem ismerték fel a gyilkost és követni sem merték, mert attól félték, hogy üldözés esetén őket is megsebesíti.

A sebesültet súlyos haslövéllel a munkáskórházba szállították, ahol azonnal operációt hajtottak végre rajta és a golyót eltávolították.

Tomotás állapota súlyos, az orvosok azonban felépülésében reménykednek. A rendőrség a tettes kézrekerítése iránt megindította a nyomozást.

A fellelés szerint Tomotás valamelyik hargosa kötötte el a merényletet.

Olvasóink figyelmébe!

A B. L. minden állandó példányunkénti vásárlója, aki igényt tart októberi ajándék-regényünkre, vágja ki az alábbi szelvényt. Aki összegyűjti az 1-15-ig számozott szelvényeket s azokat 4.— lej kezelési és szállítási költség egyidejű kifizetésével legkésőbb október 28-ig beszolgáltatja az illető helységben levő bizományosunknak, az teljesen díjtalanul megkapja ugyanazon bizományosunk utján a november elején szétküldésre kerülő októberi regényajándékunkat.

Rendes előfizetőinknek semmi szükségük nincs ilyen szelvényekre, mert minden előfizetőnk, aki előfizetésével nincsen hátralékban, igényt tarthat a regényre, ha ezen igényét — a 4 lej egyidejű lefizetésével — bizományosainknál vagy közvetlenül a kiadóhivatalban bejelenti. Azok az új előfizetők, akik most rendelik meg a lapot október 15-től számított, kivételesen szintén igényt tarthatnak már az októberi regényre is!

Itt levágandó és a szelvények megőrzendőik 1-15 számig.

1. sz. szelvény
a B. L. októberi
regény-ajándékára.

Genf „összhangol”

A kisebbségek védelmének kérdésében a Népszövetség úgy döntött, hogy nem dönt

Genf, október 7.

A kisebbségi kérdéssel foglalkozó hatodik ülésbizottság tegnap este befejezte tanácskozását, mert kiderült, hogy az adott viszonyok között megegyezés nem jöhet létre.

Igy szükségesnek látszik egy albizottság kiküldése, amely a benyújtott határozati javaslatokat összhangba hozza s aztán új előterjesztést tesz.

A kiküldött albizottságnak 12 tagja van. Az „összhangzásra” ítélt javaslatok közül két jelentős van. Az egyik a franciáké, amely a

kisebbségvédelmet minden országra ki akarja terjeszteni, tekintet nélkül arra, hogy milyen államok vállaltak erre kötelezettséget és melyek nem. A németek a francia javaslatot Németország ellen irányulónak látják s éppen ezért mereven ellene foglalnak állást.

A másik javaslat a lengyeleké, ez viszont az olaszoknak nem tetszik. A kiküldött albizottságnak tehát nagyon nehéz dolga lesz és kérdéses, hogy talál-e olyan „összhangot” a javaslatokban, amely minden irányban tetszeni fog.

Kézműiparos Kamarákat követelnek a kisiparosok

Dasárnapi kezdődik a gyergyószénmiskolci kongresszus

Brassó, október 7.

A székelyföldi kisiparosok október 8-án Gyergyószénmiskolcon megtartandó kongresszusán Szabó Béni országgyűlési képviselő elnököl. A kongresszuson többek között a munkaszervezőkre vonatkozó új törvény, a fizetett szabadságoké és a 14 napi felmondási idővel foglalkozó paragrafusai ellen fognak tiltakozni.

Tiltakozni fognak még az iparosok az új Társadalombiztosító törvény azon

rendelkezései ellen is, amely kötelezi az iparosokat arra, hogy beteg alkalmazottaiknak betegségük első hét napjára teljes fizetést folyósítsanak.

A kongresszus napirendjén szerepelni fog a kisiparosok azon követelésének megtárgyalása is, hogy a munkaügyi miniszterium adjon engedélyt az iparosoknak különlevő és önálló Kézműiparos Kamarák felállítására a munkakamarák mellé.

A gyűlést óriási érdeklődés előzi meg.

Csehszlovákia végez a nemzetiszocialista mozgalommal

A cseh kormány feloszlatta az összes német pártokat és nem enged új német pártalakulatokat

225 német tanítót vád alá helyeztek és 22 náci vezetőt letartóztatnak

Prága, október 7.

A csehszlovák kormány minden erejét felvonultatta a nemzetiszocialista mozgalom letörésére. Jelentették már, hogy a nemzetiszocialista jellegű pártalakulatokat feloszlatták.

Érthetően, Csehszlovákiában is a német-ség között vert gyökeret a nemzetiszocializmus s így a feloszlató pézsgés elsősorban a német pártokra vonatkozik, mint a német nemzeti-pártra és a nemzetiszocialista-pártra. A Szudétánémetek Nemzeti Szövetsége önmagát oszlatta fel, hogy elkerülje a hivatalos feloszlást, miután a szövetség tagjai voltak a főnti pártalakulatok is.

A kormány kimondotta, hogy a feloszlátott pártok helyébe új pártok alakítását sem engedi meg a csehszlovákiai németeknek, miután az új pártok is csak a nemzetiszocializmus jegyében dolgoznának.

Az pedig Csehszlovákia biztonsága szempontjából érthetően veszélyes, hiszen a nemzetiszocializmus nem egyéb, mint a pángermánizmus újraéledése, amint ezt Masaryk elnök is leszögezte.

A cseh hatóságok azonban nem elégedtek meg a pártfeloszlásokkal, hanem a kormány egyenes utasítására hozzáfogtak ahhoz, hogy

a nemzetiszocializmust Csehszlovákiában gyökerestől kiirtsák.

Ebben a pillanatban a nemzetiszocializmust úgy kezelik Csehszlovákiában, mint nálunk például a kommunizmust.

Az elmúlt éjszaka országsszerte házkutatások voltak. A hatóságok különös előszeretettel látogatták meg a német képviselőket, polgármestereket, tanácsosokat. A betiltott pártok klubhelyiségeit csendőrség szállotta meg, az iratokat elkobozták és az ügyészségekre szállították, ahol már meg is kezdték az elkobzott iratok

alapján a hajszát azok ellen, akiknek a mozgalomban szervező, vagy irányító szerepük volt.

Legújabb jelentésünk szerint prágai utasításra

225 német tanítót helyeztek vád alá azon a címen, hogy az ország biztonsága ellen irányuló mozgalomban vettek részt. Egyidejűleg kiadták a parancsot a német diákszövetség elnökének, Riskernek a letartóztatására. Letartóztatási parancsot

Nem jelent meg a vádlottak és a tanúk egyrésze a sinfalvai tárgyaláson

A vádirat láztlással, felbujtással és közrendháborítással vádolja a tetteseket

Torda, október 7.

A tordai törvényszék második szekciójára pénteken délelőtt kezdette meg az emlékeztető sinfalvai és borévi rombolások ügyének tárgyalását. Olvasóközönségünk bizonyára emlékszik rá, hogy ez év május 28-án a tordai revíziós gyűlésről hazatérő havasi mőcök megállították Sinfalván, majd Boréven a vonatot, elrepték a községet s a gazdagabb házakat megrohanva, rombolni és fosztogatni kezdtek.

A lefolytatott vizsgálat során a hatóságok 25 embert helyeztek vád alá a tettesek közül. A közel husz gépelt oldalra terjedő vádirat ennek a 25 embernek a terhére tőjja mindazt, ami Tordán, illetőleg Sinfalván és Boréven május 28-án történt. A vádirat szerint a vonattal hazafelé tartó havasi mőcök Sinfalván erőszakkal megállították a vonatot, talpakkal fegyverkeztek fel s aztán megtámadták a község jobb gazdáinak a há-

A PHILIPS 834-es készülék egy új fogalom a rádió építés terén.

A legnagyobb szelektivitás, a lehető legegyszerűbb kezelés, feltétlen zavarmentesség, — e három követelménynek kell megfeleljen az időszerű készülék — és tökéletesen megfelel az új 834-es, amely dacára mindezeknek jutányosabb árú minden elődjénél.

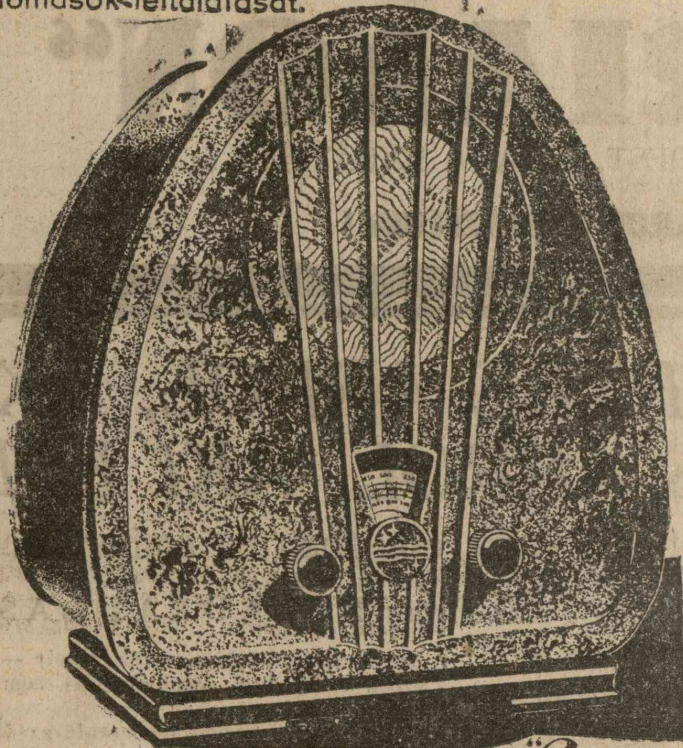
A 834-es készülék minden kívánságot teljesít.

Csodálatos szelektivitását, nagy távvevői érzékenységet és tökéletes zavarmentességet a „Super-Inductance” kapcsolási rendszernek köszönheti.

Egy teljesítményes electrodinamikus hangszóró az erősítőcsővel kapcsolatban, mindent teljesen élethűen ad vissza, és biztosítja a vevést.

A kezelést a végtelenségig leegyszerűsítették. Csak két gomb látezik: az egyik a hullámhossz beállítását és az egyik hullámhosszról a másikra való átkapcsolást, a másik pedig a hangszóró kezelését és az áramkapcsolást végzi.

A plombált precíziós-skála végeredményben megkönnyíti az állomások-feltalálását.

PHILIPS Super-Inductance
AZ ÚJ KAPCSOLÁSI ELJÁRÁS

Körzetképviselőt brassói körzetre: „ELIMA”-cég, Brassó, Sütő-u. 2

bocsátott ki az államügyészség 22 ismeretebb nemzetiszocialista vezér ellen is, ezek azonban a letartóztatás elől, amint megállapítást nyert, Németországba szöktek.

megállapítja, hogy

az elsőrendű vádlottak közül négy, a másodrendű vádlottak közül 12, illetőleg a hetven beidézt tanu közül pedig tizenketten hiányoznak.

A tömeges hiányzásra való tekintettel Hisoiu ügyész a tárgyalás elhalasztását kéri. A bíróság közel félórás tanácskozás után elfogadja az ügyész indítványát és a tárgyalás folytatását november 19-re tűzi ki.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**” keserűviz, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

„Kis ostromállapot” Spanyolországban

Madrid, október 7.

Az eddigi jelentésekkel ellentétben az új spanyol kormány kinevezése nagy nyugtalanságot keltett egész Spanyolországban. Az államelnök szükségesnek látta kihirdetni az ugynevezett „kis ostromállapotot”, hogy az esetleges zavarásoknak elejét vegye.

A városokban a katonaság állandó készenlétet tart, a rendőri őrzéseket pedig megerősítették. Az utcákon a gyülekezés tilos s a katonaság nyomában kivonul, mielőtt valahol a tüntetési szándék jelei mutatkoznak.

Ma már nem fényűzés a selyem!

Nem hiszi? Győződjön meg róla valamelyik üzletünkben

„GALLIA”

BUCUREȘTI: Str. Bărăției 2 sz. I. em.
Str. Lipscani 36 sz.
Calea Griviței 80. sz.
„Trianon” Bărăției 4 sz.

FIÓKOK: Kolozsvár—Temesvár—Nagyszeben és az ország összes nagyobb városaiban.

Ma már nem fényűzés a selyem!

Nem hiszi? Győződjön meg róla üzletünkben

„TRIANON”

BUKAREST, STRADA BĂRĂȚIEI 4 sz.

MAGYARUL IS BESZÉLUNK!

PORTRE ARRÓL, AKI STARTOL ÉS ARRÓL, AKI BEÉRKEZETT

Ember a Béke odujában és ember, szemben a vasvillákkal

Írta: BARADLAI LÁSZLO

START A HID ALATT

Indig Ottó, a szimpatikus és tehetséges hajdani újságíró-kartárs, minden bizonnyal megbocsátja majd, hogy legujabb darabjának címét egy kissé kölesönkérem. Az erdélyi újságíróból divatos pesti szerzővé lépett kartársamnak ugyanis most mutatják be Pesten az új darabját, amelynek címe: *Start a hid alatt*. Az erről szóló tudósítást olvastam ma az újságban. A folyton siető ember rossz szokásával, természetesen az utcán olvastam az újságot. Éppen a Körös hídján mentem keresztül és a cím szinte iránymutató erejének következményeképpen, akaratlanul is lenéztem a hid alá, azon töprengve, hogy milyen is lehet az a verseny, amelynek startja egy hid alatt kezdődik.

És ahogy lenéztem a hid alá, a folyó partjának kikövezett feléből, egy körülbelül harminc centiméternyi lyuk tátongott felém. A kőfal egyik bevágása volt ez. Miért készült, miért éktelenkedik a kőfalon? Nem tudom. A lyukból két rongyból készült cipőformájú valami, talppal kifelé fordítva csuszott. Lassan, óvatossal formálódott ki a rongyba burkolt két láb. Mintha valamelyik harctéri jelenet elevenedne meg valahol a Doberdo szikla-kavernái között.

A rongycipő után előtűnt egy boka, mocsos színűre fakult kukorica-nadrág.

Most már nyilvánvaló volt, hogy ember van a lyukban.

A hidon megálltak az emberek és kíváncsian nézték a furcsa emberbogarát, amely előbukkant ebből a háboru utáni háboru fedezékéből.

Mert ember volt ez a rongytömeg, amely hason csuszva, arccal a porba fordulva kiemelkedett. Kabátja volt neki. Olyan fantasztikusan foltos, hogy nem is lehetett kétséges egy percig sem az eredete. Falusi madárijesztőket, rongyból készült varjúkergető és verébcsaló fadarabokat öltöztetnek ilyen rongyokba, amelyeket már ézszer elhasználtak, amelyek senkinek sem kellene, mert nem akad ember, aki felvenné őket.

Csak ilyen partmenti lyukba meghúzódó kiverő kutyának juthat eszébe, hogy levegye a madárijesztőről a ruhát és abba burkolja tagjait. Mert csak nekem és a többi nézőnek volt furcsa ez a rongy. Az embernek, aki a hid alól startolt, a ruhaszerűség teljes illúzióját nyújtotta.

Kimászott a rongyember a lyukból és kihúzott onnan egy seprőt.

Rendes ember. Kisepergette a vackát, amely szállást ad neki. Mert itt lakik, ebben a harminc centiméteres űrbe barlangban húzódó

meg, innen indul ki a startja, amely — ellenében Indig Ottó darabjával, — nem vezet a karrier felé.

A hid alól startoló nyomorult az őszi éjszakák harapása elől buvik itt meg. Ő fedezte fel ezt a barlangot. Tisztán tartja. Benne alszik. Idebukik eső, éjszaka, szomoruság és a rendőrség elől. Az a gesztus, a mellyel mitsem törődve a hidon bálulókkal, nyugodtan kisöpörte vackát, olyan nemes és olyan magától értetődőnek hatott itt, hogy az ember szinte szégyelte az öntudatot, amely ennek a hazátlan, otthontalan rongyembernek a cselekedetéből kisugárzott. Ha valaha, úgy most megértettem az angol jelmondatot: *Az én hazám, az én párom*.

A nyomorúság vára fekszik a Körös partján.

Korunk hőse: a végrehajtó

A végrehajtó az adóhivatalnál van. Ötven éves a végrehajtó és négy gyereke van. Huszonhat éve működik a pályán. Így mondja, hogy a „pályán”. Neki ez is pálya. Minden így vagyunk. Ami másnak gyűlöletes fogalom, könny, szenvedés, az egyiknek csupán pálya. Pálya, amely kenyeret és olykor-olykor húst termel a négy gyerekkel súlyosbított családnak.

Mondom neki: Végrehajtó ur, maga a korunk hőse.

— Bizony, sok a munka, kérem, — válaszolja komolyan. — Ennyi tán sohasem volt. Rosszak a viszonyok.

— Ha Madách ma írná meg a tragédiát, az egyik képben Lucifer bizonyára végrehajtó lenne, — mondom neki finoman, mert nem akarom megsérteni, hogy nyíltan lebecsmérlem a szakmáját.

— Lehetne is kérem rólunk írni. Minket ugyanis mindenki utál. Pedig tessék elmenni, néha olyanokat is látunk, hogy a legjobban szeretnénk az egész mesterséget elhajtani. De mit csinálhatunk egyebet? Mihez kezdjünk? A négy gyereknek mégis csak enni kell. Megkeményítjük hát szívünket és végezzük a kötelességünket.

— Persze. Így van. Küzdelem a létért. Struggle for life.

— Parancsol?

— Semmi kérem, csak gondolkoztam.

— Igaz is kérem. Mondja meg Ön, hogy mit csináljak? Az állásról le nem mondhatok.

Amúgy is annyi veszéllyel jár. Egy kollégának vasvillával mentek neki a feldühödött falusiak. Két héttel ezelőtt egy fejszét vágtak a fejemhez, alig tudtam előle elugra-

Feljelentették magánlaksértésért, mert bement az — alagutba

A désaknai bravuros mentő, Szabó Zoltán, nem folytathatja régészeti kutatásait

Kolozsvár, október 7.

Kolozsváron általánosan ismerik Szabó Zoltánt, mint turistát. Nevét egyik désaknai kirándulása tette nevezetessé. Jöidővel ezelőtt Szabó Zoltán Désaknán leereszkedett az ottani elhanyagolt sósó fenekére. A tó fenekén, többszáz méter mélységben, rengeteg emberi hullát talált, melyek a sós vízben konzerválódtak. A tó fenekén talált csecsemő- és embrióhullából azt magyarázzák, hogy a házasságon kívül született gyermekeket az anyák egyszerűen ebben a tóban tüntették el. Ugyancsak Szabó találta meg ennek a tónak fenekén egy nőnek a hulláját, amely már négy-öt éve lehetett itt. A női holttestet Szabó kiuzta s az ottani lakosok felismerték benne egyik odaváló asszonyt, aki titokzatos körülmények között eltűnt annak idején.

Minden valószínűség szerint öngyilkos lett.

Szabó Zoltán désaknai sikeres vállalkozása után elhatározta, hogy kikutatja Kolozsvár földalatti világát, bejárja az alagutakat s onnan az elmúlt korok érdekességeit napvilágra hozza.

Múlt héten aztán egy rendőr kíséretében leszállt a Karolina-téri templom alól induló alagutakba. A templom a szent-

ferencrendiek tulajdonát képezi s a tavábbi fejleményekből ítélve, a barátok bizonyára nem tudtak arról, hogy Szabó kutatásokat végez a templom alatti alagutakban.

Kolozsvári emberek egész legendákat tudnak ezekről az alagutakról. Utódról-utódrá száll az a szájhagyomány, hogy abba az alagutba, mely a templomtól a város határában levő Szent János kuthoz vezet, századokkal ezelőtt férfiakat és nőket vésztettek el. Ezeket az alagutakat még a XIV. és XV-ik században építhették, amikor még Kolozsvár várfallal volt körülvéve.

A turista mélyen behatolt ezekbe az alagutakba s emberi csontokat, meg régi fegyvereket talált, melyek, mint érdekes régiségek nagy értéket képviselnek. — Ezeket a talált fegyvereket Szabó kihozta az alagutakból s elajándékozta az Erdélyi Kárpát Egyesület múzeumának.

A ferencrendiek tudomást szereztek a Szabó leleteiről s

eljárást indítottak ellene magánlaksértés miatt.

De nemcsak Szabó keveredett bele ebbe a kellemetlen herce-hurcában, hanem a kísérő rendőr is, aki vele ment az alagutakba.

nem helyes címet írnak, a nyomtatványok kiképzése óriási nehézségekbe ütközik. A kolozsvári levélhordók elkeseredése olyan nagy, hogy közelebből sztrájkba lépnek, amíg ezt a sérelmüket nem orvosolják.

A kereseti lehetőség folyton csökken! Ugy kell tehát bevásárolnia, hogy pénzért

TELJES ELLENÉRTÉKET

kapjon! — EZÉRT szövetet és bélésárut vásároljon

VESTISNÉL BRASSÓ, LENSOR 22,

ahol Önt a legjobban és legolcsóbban és legteljesebb megelégedésére szolgálják ki

KÉRDEZZEN MEG VALAKIT, AKI MÁR VISELT VESTIS-SZÖVETET!

Az új barbárság

Irta: LIGETI ERNŐ

Vajjon jó-e az ember, vagy rossz, létezésében minden szociális forradalom ezt a kérdést akarja eldönteni. Az újabbkori történelemben Rousseau plantálta be az emberiségbe, hogy jóknak, ártatlannak születünk, csak a körülmények tettek azzá, tehát meg kell változtatni a körülményeket, még pedig a gazdasági együttélés feltételeit és akkor ismét jók leszünk. Az emberi jóságba, ebbe az *anima naturaliter christianaba* vetett hit táplálja a tömeg-megmozdulásokat és adott lökőerőt a forradalmi átalakulásoknak.

Akkor pátosz nélkül mondjuk így: a logika és nem a vízió szűrőszűlékén keresztül elemzik a világot, azt mondják, hogy az ember se nem jó, se nem rossz; nevelni és fékezni kell a civilizáció eszközével az emberi naturát, hogy „társadalmasítható” legyen. Természetesen vannak bölcsesek, akik pesszimista módon nem hisznek az emberiség tökéletesítésében. Nem hisznek az emberi natura megváltoztathatóságában, de forradalmak szíjében nem merik hangosan megvallani, mert attól tartanak, hogy a forradalom ezzel veszít szárnyalásából és ők prófétai mivoltukból.

Egy ember, egy filozófus azonban akadt a német nemzeti forradalom harci zaja között, aki meg merete mondani a nagyát. Ez, a nyugati kulturák alkotmányát ismert teoretikusa, Spengler.

Soha olyan vakmerő, félelmetes könyvet, mint a Spengleré! (*Jahre der Entscheidung*). Mig Sieburg édes-finom dialektikával kifejti, hogy minden népnek igaza van, amely a maga sajátos fazonja szerint igyekszik élni és ha igaza van a franciának, ha hisz a demokráciában, akkor igaza van a németnek is, ha nem hisz, egy szóval, mig Sieburg a sajátos lelki formák törvénye nevében siet a német nacionalizmus védelmére, Spengler köntörfalazás nélkül megmondja, hogy mit tart a lélekéről, kulturáról, szelleméről és más emberi gyalogságokról. „Az ember vadállat — írja könyvének tizennegyedik lapján. És ha az embert vadállatnak nevezem, nem tudom kit sérték meg vele, az embert — vagy az állatot? Mert a nagy ragadozók a legtekintélyesebb értelemben nemes lények és a gyöngyösből származó emberi morál tettei néküliek.”

Természetes, hogy Spengler diadalisan üdvözlí a német nemzeti forradalmat. Mert: „az ősi barbárság, amely egy magas kultúra formaszigorúsága alatt rejtőzködött hosszú évszázadokon keresztül, most ismét felébred.”

Spengler az új barbárság prófétája. Kultúrára nincs szükség, civilizációra nincs szükség. „Egy jó lovasra van szükség aki combjaival megüti a világot.”

Ismeret szölamok, de valami különös hangszerezésben. Nem szokatlan terepfelvételek, de valami egészen új repülőgépi magasságból. Szükség van új barbármusra — halljuk — mert a fehér emberiséget végveszély fenyegeti. Holnap, holnapután felébred a színes faj barbármusza és akkor végünk. A helyzetet a világ összes népei közül egyedül a német érti meg — ez a refrén. Miért éppen a német? „Mert a fehér világnak legkevésbé elhasznált fajtája. Mert politikai multja nem adott neki alkalmat, hogy legértékesebb vérért és nagy tehetségeit elpazarolja. A mi nyomorult történetünknek — írja — 1500 óta ez az egyetlen áldása. Takarékoskodtak velünk.”

Spengler a maga módján faj-teoretikus, de sohasem állítja azt, hogy a németnek azért lesz igaza, mert kulturájának különleges szintje van, hanem azért, mert egyszer s mindenkorra leszámol kultúra, elméletek, idealizmus és más előítéletekkel. Szerinte az idealizmus — amelyből új német politikai szövegek és elméletek alapján a nemzetiszocialista közgondolkodás táplálkozik — és a motorizmus egyaránt egy ostoba racionalizmusból született. Novalis éppen úgy mint Proudhon, a romantikusok úgy, mint Marx. Mindegyik gondolkodási módból hiányzik a valóságérzés. És most, egy kissé — szeliden és gyöngéden ugyan — meglegyinti a mai nemzetiszocialistákat is. „Egy ugyanazok az örök iljak vannak ma ismét itt, éretlenül, tapasztalatok nélkül, buzdón irva és beszélve a politikáról, átszellemülve az unformistól és jelvényektől, fanatikus hittel egy új teóriában. Ezek csak tömegben érzik jól magukat, mert gyengeségük sötét érzése elkábitja őket azzal, hogy számban megsokszorozódnak. S ezt nevezik az individualizmus legyőzésének.”

Országos borbély-akció

A vasárnapi munkaszünet megsértése alkotmányellenes

Marosvásárhely után most Brassó tiltakozik

Bukarest, október 7.

A munkaügyi minisztérium nemrégiben rendeletet adott ki, amely megengedi a borbély- és fodrászüzleteknek, hogy vasárnapokon is déli 12 óráig nyitva tarthassanak. Emiatt nagy az izgalom és felháborodás a borbély- és fodrászalkalmazottak között, akik szerint ezzel a minisztérium maga szegte meg a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt.

A szakma alkalmazottjai most Bukarest összes kerületeiben sorozatos tiltakozó gyűléseket hívnak össze.

Brassóban is zárva tartanak a borbélyok

A tiltakozás, a jelekből ítélve, országos méretűvé dagadt. A brassói borbély ipari munkások ugyanis pénteken délelőtti memorandumot nyújtottak át Molnár Antalnak, a fodrásziparosok brassói szövetsége elnökének rámutatva arra, hogy a miniszteri rendelet nem csak antiszociális, hanem alkotmányellenes is és így a brassói borbélymesterek semmilyen körülmények között sem fogadhat-

ják el a miniszter ezirányú intézkedését.

A brassói borbélymesterek teljes mértékben magukévá tették a munkások szemérmét annál inkább, mert a vasárnapi nyitvatartás a mestereket is katasztrófálisan érintené. Ennélfogva a mesterek ellentárazták, hogy vasárnap a miniszteri intézkedés ellenére egytől-egyig zárva tartanak. Hétfőn délelőtti fél tíz órakor pedig a mesterek gyűlést tartanak az partestület nagytermében és tiltakozni fognak a minisztérium rendeletere ellen, amely megadja a kegyelemdöfést a borbélyiparnak. A gyűlés határozatait memorandumban fogják a kormány tudomására hozni.

Az országos tiltakozó mozgalom teljes mértékben indokolt. A vasárnapi munkaszünetről ugyanis törvény intézkedik és így a törvény, az alkotmány értelmében miniszteri rendelettel megváltoztatni nem lehet.

A munkaügyi miniszternek kötelessége azonnal visszavonni ezt a rendelkezést, amely egy iparágat sújt anélkül, hogy abból bármilyen társadalmi rétegnek a legcsekélyebb haszna származna.

Maximilian Câmpeanu, a gyergyói székelyek román népvezérét a rendőrségre kísérték

Az ügyvéd a törvényre hivatkozott, de a rendőrségen nem volt törvénykönyv

Csikszereda, október 7.

A csikszeredai ügyészség vizsgálóbírája a napokban rendkívül érdekes ügyben hallgatott ki egy gyergyószentmiklósi ügyvédet. Az ügyvéd román ember és tekintélyes alakja Gyergyószentmiklósnak. Polgármesterjelölt és nagy pártja van a székelyek között. Különösen a szegényebb székelyek között. A neve egyébként Maximilian Câmpeanu. Nem ismeretlen név. Sokszor írtak róla már a lapok azzal a mérges harccal kapcsolatban, amely a gyergyószentmiklósi polgármesteri székért folyik két román ügyvéd között s amely miatt Gyergyószentmiklósban még a mai napig is időközi bizottság vezeti a város ügyeit, bár a választás annakidején szabályszerűen lezajlott.

Maximilian Câmpeanu most kommunista izgatás gyanúja miatt került a vizsgálóbíró elé. Azok, akik a gyergyószentmiklósi viszonyokat és főként a város politikai viszonyokat ismerik, nem lepődtek meg ezen a fordulaton. Maximilian Câmpeanu a szegényebb néprétegek bizalmára támaszkodik politikai célkitűzései megvalósításánál. Ennek a szegényebb néprétegek pedig erős és keserű szavak kellenek, hogy lekedesdjen tudjon valamiért. Maximilian Câmpeanu tehát

erős és keserű szavakat használ és nem sikertelenül, mert elvitathatatlan, hogy ma már kezében tartja Gyergyószentmiklós japorését, az emberek rácsüsznek és őt követik. Maximilian Câmpeanu kegyetlenül és nagyon zajosan tudja szidni a nép kiszíjolóit, a bankamatokon meghízott tőkeéseket és a ravasz politikusokat, akik csak azért ígérgetnek, hogy azután minél többet harácsoljanak. Mindezek mellett azonban Câmpeanu dr. ügyvéd is, aki tudja, hogy meddig mehet el. Erős beszédet sokat tartott már azokon a sokszor ismétlődő gyűléseken, amelyeket ő hív össze s amelyek Gyergyószentmiklós munkás és földműves népe hatalmas számban jelennek meg mindig, de még egyszer sem történt meg, hogy ezekbe az erős beszédekbe a halóságok belekapaszkodhattak volna.

Most azonban mégis megtörtént ez a hihetetlen dolog is. A mezőgazdasági kamrai választásokkal kapcsolatban tartott Câmpeanu ügyvéd népgyűlést. Kitartotta hiteit, hogy most aztán vigyázzanak, álljanak a sarkukra és ne engedjenek senkit a nyakukra ültetni, hanem olyan embereket válasszanak meg, akik igazán és becsületesen a szegény nép érdekeit képviselik.

Spenglernek azonban tetszik ez az új Németország.

„Senki sem kívánta úgy ennek az évnek a nemzeti forradalmát, mint én”, — kezdje el könyvét. — „Az 1918 évi szennyes forradalmat első napjától gyűlöltém.”

De: ami eddig történt, csak az ujjáébredés előiskolája. A német népnek rá kell jönni, hogy eszméket, akármilyenek is legyenek, el kell előbb dobni magától. És ha maradnak és „eszméi” azoknak szótlanoknak kell lenniük. Az eszmék — Spengler szerint — sohasem jutnak a tudat küszöbén keresztül és mások által szavakban nem is fejezhetők ki.

Az ösztönöknek kell jönniük. A gyöngyösből született emberi morál hazugsága nélküli ragadozóknak.

A fehér ragadozók vegyének példát a színes ragadozóktól. A színes ragadozók, a színes fajok — ide számítja Spengler Oroszországot is, mint ázsiai hatalmat — nem ismerik az osztályharcot. A színes munkabereket leszállyítják, diktálják, azokat nem lehet követelni, ha kell, fegyverrel is alacsonyban tartják. A munkanélküliség nagy oka, hogy a munkásokat tulfizetik. Olyan világot élünk, szavalja Spengler, hogy a munkást istenítik, ez ma a világ bálványja. Ha a fehér ragado-

zók meg akarják tartani a hatalmukat, előttük saját gazdasági frontjukon kell rendet teremteni. Ha ez lezajlott, akkor fel lehet venni a harcot kellőképpen a színes fajok ellen. De még az is szükséges, hogy a hatalom képlete átalakuljon. A jövőben a hadseregek és nem a pártok lesznek a hatalom formái. Fel kell készülni az új világháborúra. A világ még nem is tudja, hogy most fog következni a nagy leszámolás. Egyedül a poroszok tudják ezt magában, mint tény. E kincs birtokában lesz nevelője a „fehér” világnak, talán megmentője.

Az új német messiási hit szerint — ha lehet Spenglerrel szölvá ilyen elavult nomenklaturát használni — Németország nemcsak azért megmentője a világnak, mert megállította a kommunizmus előretörését, de ha idejekorán ráhallgatnak, megmenti a világot a színes revolúciótól is.

Mindenestre nem kis önbizalom. És mégis azt merik állítani, hogy Spengler „pesszimista” és nincs benne idealizmus? Holott ő a mai idők egyik legnagyobb álmódója.

Hogy a Dzsingisz kánok utban vannak, hogy időkönként hol a „sárga” hol a „fekete” veszedelm üti fel a fejét, ahhoz nem kell olyan tudós embernek lenni, mint Oswald Spengler. De hogy az

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-1616

ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Politikai népgyűlés volt, az ügyvéd maga is politikus, nem csoda tehát, hogy a beszéd hevében nekitüzesedett és a magasabb politikáról is beszélni kezdett. Kirohant többek között a konverziós törvény ellen is s kíméletlen kifejezésekkel támadta a mostani kormányzatot. Ő nem így csinálta volna meg a konverziót, hanem úgy, hogy

az adósságok 75 százalékát leíratta volna, a fennmaradó adósságra pedig 25 éves fizetési határidőt állapít meg.

Igy járt volna azonban el a betétekkel is, mert nem igazság az, hogy a betétesek, akik hosszú éveken keresztül szedték a magas kamatokat a szegény nép verejtéke árán, most mégis egész és számszerű követeléseiket kapják meg.

A beszéd még tartott, amikor megjelentek a rendőrségi emberek és

Câmpeanu dr.-t néhány parasztgárdával együtt a rendőrségre kísérték. Itt jegyzőkönyvet vettek fel és

kommunista izgatás címén megindították az eljárást a román ügyvéd ellen.

Câmpeanu egyedül jelent meg a vizsgálóbíró előtt. Kifejtette, hogy ő nem izgatott, a gyűlésen mondottakat most is vallja és jenn is tartja. A vizsgálóbíró csak arra kérte, hogy azokat az embereket, akik őt hallgatták, ne hurcolják meg, mert azok nem tehetők felelőssé azokért, amiket ő mondott. Egyébként pedig egyáltalában nem fél az eljárástól, mert ő tudja, mit csinál s már a rendőrségen bebizonyította volna, hogy nem követet el izgatást.

a rendőrfőnök azonban nem tudta neki kézbeadni a büntető törvénykönyvet és a büntető perrendtartást, mert ezek a könyvek nem találhatók a gyergyószentmiklósi rendőrségen.

— Lehet-e ezek után csodálkozni, — mondotta tudósítónknak Câmpeanu a kihallgatás után, — hogy minden alap nélkül, felfújt „bűncselekményekkel” szaporítják a bíróságok baját és dolgát. Csakban nagy érdeklődéssel várják, hogy mi lesz a vége „a gyergyói székelyek román népezeré” ellen indított eljárásnak.

— Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsereavaroknál csalánkiütésnél és bőrvisszértésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendbehozza a gyomrot s a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorője megállapította, hogy a Ferenc József viz abszolút megbízható hashajtó.

egész fehér emberiség mindegyike egyben a világrendekezés eszközeire, a védelem új formáira éppen a német példa hatása alatt jöjjön rá, ezt a gigászi pillanatot még egyetlen dicsőségétől megkötőgösödött „vezér” sem merete maga elé hallucinálni.

És mindezt hogy éri el majd Németország? Részint azapóródás, részint kiválgatás által. Mind a kettő a német faji öntudat emelésével érhető el. Így válik valóságá a „porosz” szellem, így lesz mindenütt formateremtő hatalom a háborús szellem, mert ahogyan Spengler mondja, ez a kettő teljesen ugyanaz. Egyelőre Európa azonban nehezen fogja megérteni, hogy a porosz katonai szellemnek a közelben nem lesz más dolga, minthogy a fehér emberiség védelmében a Jangse völgyében vagy a száharai síkon indítsa meg katalaunumi csatáját.

Hogyan éljen a gyomor és belbajos ember?

Irta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és belbajosságokban szenvedők részére. Ár 78.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

HIREK

A ló és a jogász

Taylor amerikai mérnök a Principles of Scientific Management írója, talán nem is sejtette, hogy halálán és lázadó kortársai halálával, még egyszer is felragyog a napja. Hogy még egyszer is akad követője, aki majd nála is nagyobb lesz, aki majd tulzárnyalja s fölülmulja, egy kis városban, halála után husz esztendővel, a Körös partján. . .

★

Taylornek a rendszere, azon a föltételezésen alapul, hogy az emberi munka módszerei, a nemzedékek során nem fejlődtek, mert a tudomány nem pontá be azokat működési körébe, hanem meghagyta hagyományos formájában. Altlában, a munkás munkaejeje nincs kellően kihasználva és ez akadályozza a produktivitás — valójában a kapitalista profit — emelését. . .

★

Nagyváradon, ebben a szomorú őszben, két tayloristával találkoztam. Az egyik a lován, a másik a jogásznál végzi el, illetőleg mulja felül, taylor optimális munkatempóit. . .

★

A ló — a gazdag ember lója — reggel ötkor kezdi munkáját. Kihordja a trágyát az istállóból, harkor a szemetet, a gazdag ember összes házaiból. Nyolckor a ló átöltözik. Igazából avanszál: kocsi fogják. Mint konfliktus, kipszi az öreg urat a gyárba. Ezután a kocsi visszahajítja és újabb színváltás következik. A konfliktusból hátsó lesz. A gazdag ember gyermekei felváltva lovagolnak rajta délig. Ekkor ismét kocsi fogják s a gyárból haza hozza az öreg urat. Ekkor már dél van. A ló megebédel. Kettőkor ismét kezdődik elől a munka. Változás csak annyi, hogy szemétygyűjtés helyett, a gazdag ember feleségét viszi el a klubba. . .

Reggel kezdődik minden elől.

★

A múlt taylorista ismerősem az ügyvéd.

Pár hónappal ezelőtt jogászt vett fel. Elbocsájtotta irodakissasszonyát, mondván, hogy majd a jogász elvégzi a gépírókissasszonyi teendőket.

Elbocsájtotta fia mellől a korrepetitort, mondván, majd a jogász instruiálja a fiát. Elbocsájtotta az irodából a levélkihordót, mondván, a jogász még fiatal és telni fog az idejéből. Elbocsájtotta a nővére kislányának román tanítóját, mondván, a jogász kitűnő román.

S mikor már házában és háza környékén nem volt egyetlen elbocsátható élőlény sem, akkor azt mondta a jogásznak: Nézzé fiatalember, magának igaz, hogy lesz egy-két elvégezni valója, de hát ugye hisztában van a mai idők változott viszonyaival. Ma nehéz munkát kapni. Azonban az, aki nem retten vissza a munkától, mindég és mindenkor dolgozzhat.

És a jogász nem retent. Maradt. Fizetése 500 lej, viszont vasárnap délután szabad. Csinálhat, amit akar.

★

Változott idők változott viszonya. Ugyár-kél közöttünk az a szerencsétlen mindent letörő mondat, mint örök sötétség fiórt hajnalon, konnan nincs ut és nincs kilátás.

Változott idők változott viszonya a régi jó időkben Taylor hozta vissza, ideg, dolgozóit gyötörő számításával.

Talán az állat kétségbeesztő robotját nem is látánk oly tisztán, ha nem volna párhuzamba embertársunknak, a jogásznak állati teljesítményével. Talán megértjük a gazdag ember lovának harcos gyötrelmét, ahogy egymásra reflektorozzuk, közös sorsuk embertelen, avagy állati, célján küzdelmét.

★

1890-ben a szakszervezetek hatáskörébe kezdtek Taylor ellen. Brutális dolog — mondták akkor — a munkapróba való közönséges rablógazdálkodás.

1933-ban nincs ki ellen harcba menni. A munkaadó már rég nem hibás. A munkás pedig vértfolyóan tehetetlen.

★

1935-ben Nagyváradon brizsek, klubok, autók, ragyogó lakások és életek közepette közös sorsba lépett a ló és a jogász Taylor nagyszerű rendszerében. . . Gábor István

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. Budapestről jelentik: A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint változó felhőzet, élénkebb északnyugati szél, kissé alacsonyabb hőmérséklet várható. Főleg a keleti részeken kisebb esők lehetségesek.

— Szavazott az angol munkáspárt. Londonból jelentik: Az angol munkáspárt a hastingi kongresszuson nyolcszázszáz szavazattal leszavazta a megelőzőleg kiküldött bizottság előterjesztését. A közönségi munkások szakszervezetei ugyanis határozatot hoztak, amelyben azt kívánták, hogy a törvény hatalmazza fel a szocializált ipar bér munkásait az üzemek ellenőrzésére. A kiküldött bizottság azt javasolta, hogy a kongresszus ezt a határozatot vonja vissza, a kongresszus azonban a közönségi munkások szakszervezeteinek adott igazat és a bizottságot megsemmisítő többséggel szavazta le.

Nem vagyunk antropológiai kongresszus! — mondotta tegnap a Népszövetség plénuma előtt a francia szenátor. Sajnos, hébe-korban még a nagy Franciaország nagy szenátorai is tévedni szoktak. Ez alkalommal tévedett is Berenger szenátor ur, mert a Népszövetség e percben valóban nem más, mint antropológiai kongresszus. Sőt, menjünk egy lépéssel tovább: nemcsak a Népszövetség, de egész Európa egy jó ideje egyebet sem tesz, mint a faj „tisztaságát” kutatja, a homlokcsontot méri, a testalkat arányait hasonlítja és az ösök sírgödörét kotorja. És itt, e ponton, stílusos is a „modern” európai politika. Elfeladta, kiasszotta és összerombolt nagy temetőben vajjon mi mást is tegyen? Építeni nem tud, mert a békéhez jóindulat s emberi szeretet kellene. A sírokban turkál tehát, mert az antropológiai kutatások nemtelen dühüknek és terméketlen cselekvésüknek megjelölő terepén. Itt kiélhetik és itt ki élnek magukat. És nagyszerű az új irányponal már csak azért is, mert közben a megkönyagosodott tömegek korgó gyomruk fájdalmas sikoltására sem eszmélnek. Tehát méltóztassanak ott Genfben csak oigan és tovább — antropológizálni. Szép uri mulatság. Fess, Elegáns. Igazán a Népek „Szövetségéhez” való.

Anglia — a hagyományok országa — minden évben, a nyári szünet után, ünnepélyes külsőségek között ercszti ismét a bírói pulpitusra az ország bíráit. Talárban és ornátusban vonulnak fel a megválasztott istentiszteletre a világhíradalom bírái.

— ELOBB VEDEKEZETT, AZTAN MEGSZOKOTT A KÖZSÉGI TITKAR. Csikszerezdáról jelentik: Megirtuk, hogy a csikszentsimoni 1932 évi adóbeszedések körül 54 ezer lejes sikasztást állapított meg a csikszerezdai pénzügyigazgatóság. A jelentékeny összeget a község titkára szedte be az ottani közbirtokosság vezetőségétől és aztán nem tartotta szükségesnek elszámolni vele. Mindannak dacára, hogy az akkori községi jegyzőket nem terheli bünvádi felelősség az adóhiánnyal kapcsolatosan, a pénzügyigazgató felelőssé tette az elikkasztott összegekért, mert az állami adók kezelésével ők voltak megbízva. Záros határidőn belül ki kell fizetniük az összeget. Az újabb közigazgatási botrányal kapcsolatosan a legilletékesebb fél, a községi titkár, igen egyszerűen fogja fel a helyzetet. Felelősei előtt azt próbálta igazolni, hogy ő a beszedett adópénzekkel szabályszerűen elszámolt a jegyzőnek. Allította, hogy ilyenértelmű bizonyítéka vannak. Amikor aztán rájött, hogy ezzel a fogással nem sokra megy, eltűnt a községből. Három nap óta keresik.

— SZINÉSZEK IS JÁTSZHATNAK AZ ÁTALAKÍTOTT TORDAI VIGADÓBAN. Tordáról jelentik: Torda város tanácsa kimondotta, hogy a Vigadón javítási munkákat hajt végre. Az átalakítások során a színpad részére a Vigadó kibővítéseként egy új épületet emelnek. A munkálatok már folyamatban vannak és előreláthatólag november hó második felében befejezést is nyernek.

— KÖVÉR GUSZTÁV TÁRGYALÁSA NAPJÁRA NAGYVÁRADRA JÖN. Tudósítónk jelenti: A nagyváradi tábla október 9-re tárgyalásra tűzte ki a Romániából kiutasított dr. Kövér Gusztáv ügyét. A bihari magyar-párt vezetői küldöttéileg keresték fel Popovici Valér rendőrkezeszt, arra kérve, engedje meg, hogy Kövér a tárgyalás napjára visszatérhessen Nagyváradra, mivel a kiutasított személyesen akarja magát védelmezni. A prefektus a kérést teljesítette.

ABLAK

— SIKKASZTÁSSAL VÁDOLNAK EGY NAGYSZALONTAI ÜGYVÉDET. Nagyváradról jelentik: Sarkady József földbirtokos a nagyváradi ügyészségen feljelentést tett dr. Hadházy Kálmán nagyszalontai ügyvéd ellen. A feljelentés szerint Sarkady 1927-ben földet bérelt a Magyarországon lakó Ercsey Ernőnél. A földbérlet összegéből 5000 pengőt nem tudott kiegyenlíteni. Megkérte tehát Nagyszalontán lakó testvérét, dr. Sarkadi Dániel orvost, hogy az 5000 pengő fejében deponáljon 175 ezer lejt. Ezt az összeget az orvos visszakapta volna, amint az 5000 pengő kiegyenlítésre kerül. Mikor Sarkady József az összeget kiegyenlítette, levelet írt Hadháznak, hogy a 175 ezer lejt vegye fel és juttassa vissza dr. Sarkady Dánielnek. Hadházy a pénzt, a feljelentés szerint, fel is vette, de nem fizette ki az orvosnak. Az ügyészség a vizsgálatot megindította.

— MEGKERULT A VÖLEGÉNY, AKI EZER DOLLÁRRAL MEGSZOKOTT. Szatmárról jelentik: Annak dején nagy feltűnést keltett Markovits Béla ismert szatmári fiatalember szélhámossági ügye. Markovits eljegyezte egy Salamon Dávid nevű bécsi kereskedő leányát. A fiatalember, röviddel az esküvő előtt, feltört jövődöbeli apósának irodájában egy vaskazettát s abból 1000 dollárt, nagyszögű lejt és rengeteg ékszert lopott el, majd zsákmányával megszökött. Az após feljelentése nyomán országoszerle rendelték Markovits körözését. Csütörtökön a szatmári rendőrség Varafoleanu nevű detektívje a Bukarest—szatmári gyorsvonat egyik másodosztályú fülkéjében egy feltűnően, sőt vakítóan elegáns fiatalemberre lett figyelmes, aki visszaemlékeztette a Markovits körözőleveléhez csatolt fényképre. Az igazoltatásnál a

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

fiatalember azt állította, hogy Moravetz Bélának nevezik és bukaresti nagybirtokos. A detektív azonban nem hitt a fiatalember papírjainak s bekísérte a dandyt, aki azután hamarosan bevallotta, hogy azonos a körözött betörővel. Elmondotta azt is, hogy a bitorolt vagyonból nagyvilági életet élt.

— ALLAMELLENES IZGATÁSÉRT ELITELTEK EGY UNITARIUS LELEKESZT. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi királyi tábla mai tárgyalásán egy udvarhelymegyei katolikus lelkész államellenes izgatási bűnével foglalkozott. Az ügy előzményei még múlt év júniusára vezettek vissza, amikor Héjja Albert vargyasi lelkész a június 8-iki nemzeti ünnepet megelőző este bement Udvarhelyre és egy ottani vendéglőben szükkörű társaságban borozgató. A lelkész beszélgetés közben elmondotta társaságának, hogy semmiféle törvény sem kényszeríthet senkit, hogy más templomba menjen, mint a saját felekezete templomába. Ezt a kijelentést Stanciu János udvarhelyi közrendőr, aki véletlenül a kérdéses kijelentés alkalmával éppen a vendéglőben tartózkodott, meghallotta és feljelentette a lelkészt az illetékes hatóságoknál. Az udvarhelyi törvényszék több tanut hallgatott ki az ügy főtárgyalásán, többek között a rendőrt is, akinek a vallomása hangzott egyoldalú terhelőleg. Héjja Albert lelkészt államellenes izgatás címén két napi fogságra ítélte. A marosvásárhelyi királyi tábla mai tárgyalásán dr. Ferenczy Zsigmond magyarpárti képviselő védte az udvarhelyi katolikus lelkészt és védenének felmentést kérve, azt hangoztatta, hogy a lelkész kijelentése nem meríti ki a legcsekélyebb mértékben sem az államellenes izgatás bűncselekményének kritériumát. A marosvásárhelyi királyi tábla azonban helybenhagyta a két napi fogsázbüntetést, amelyet dr. Ferenczy megfellebbezett a bukaresti Semmitűszékhez.

— VÉLETLENUL AGYONLÖTTE JÓBARÁTJÁT. Nagyváradról jelentik: Megrendítő dráma zajlott le pénteken délelőtt a biharmegyei Cornet községben. Stefanescu Viktor és Lacatus Constantin tanítók együtt laktak, mégpedig igen jó barátságban. Pénteken reggel Stefanescu öltözködés közben oly szerencsétlenül tette zsebre revolverét, hogy a ravaszhoz ért, a fegyver elsült és homlokra talált Lacatus, aki holtan esett össze. A csendőrség Stefanescut őrizetbe vette.

MAGASABB MŰVESZET.

— Uram, — mondja egy modern festő — higgyék el, maga a festés egyáltalában nem művészet, sokkal magasabb művészet ennél, hogy nézni tudjuk a képeket. . .

— Tökéletesen igaza van — mondja egy hallgató.

— Ah, talán ön is festő?

— Nem, csak el szoktam járni a tárlatokra! (Tit Bits.)

Tel. 564

Asíra-Mozgó

BRASSÓ

Tegnap óta óriási sikerrel fut a szezon legbajosabb filmoperettje:

Volt egyszer egy zongorista

(ES WAR EINMAL EIN MUSIKUS)

Főszerepben: Szőke Szakáll, Trude Berliner, Verebes Ernő, RALPH ARTHUR ROBERTS, VICTOR DE COWA.

A film híres tangó-alágere: Volt egyszer egy zongorista...

Zene Friedrich Schwartz. — Szövegét írta: Szenes Andor.

Volt egyszer egy zongorista, sápadt és sovány.

Egy kávéházban muzsikált egy ócska zongorán.

Meghódított ő minden lányt, Moll-ban és Dur-ban egyaránt. . .

Mert volt egyszer egy zongorista sápadt, érdekes,

Ki reggel ötig azt dalolta: „nót sose szeress”,

De őt felé becsukta hangszert,

Mert kérem hátra volt egy randevuja még.

Görögországban földrengés volt, amely teljesen elpusztított egy várost

Athén, október 7.

Görögországban rendkívül heves földrengés volt az elmúlt éjszaka. Az eddig beérkezett jelentések még semmi pontosat nem tudnak, illetve csak annyit, hogy a földrengés középpontja Jerissos város közelében volt. Ez a város rengeteg kárt szenvedett, sok épülete összeomlott.

A halottak számát megállapítani nem lehet, mert a földrengés következtében az összes telefon- és távírővonalak elszakadtak és a város valószínűleg el van zárva a világtól.

A görög kormány repülőgépeket küldött ki, hogy pontos és megbízható jelentéseket kapjon. Együttal megkezdődött az élelmiszer és orvosszergyűjtés, hogy a katasztrófától sújtott területek segítséget kaphassanak.

Magyarország megünnevelte október hatodikát

Budapest, október 7.

Magyarországon rendkívüli kegyelettel ülték meg október hatodikát, az aradi 13 vitéz emlékünnept. Csütörtöki miniszteri rendelet értelmében az egész országban szünetelt a munka és minden városban gyásznapi ünnep volt.

A fővárosi egyetemi ifjuság a Vigadóban tartotta meg a gyásznapi ünnepét, amelyen a kormányt Homan Bálint kultuszminiszter képviselte.

A Szovjet léghajókat épít

London, október 7.

Londonba érkezett magánjelentések szerint a szovjet-kormány utasította Nobilet, hogy haladéktalanul tegye meg az előkészületeket az úgynevezett Lenin-léghajóraj elkészítésére. A léghajóraj hét léghajóból fog állni.

Nobile az első léghajót, amely 150 méter hosszú lesz és 55 ezer köbméter gáz kell hozzá, már májusra elkészíti.

A jamboree-mérlege

Budapest, október 7.

A gödöllői nagy cserkészgyűlés rendezőbizottsága ma adta ki a végleges beszámoló jelentést, amelyben kiemeli, hogy a gödöllői világjamboree összesen 375 ezer ember látogatott meg, míg a legutóbbi angolországi jamboree-nak csak 318 ezer látogatója volt.

Égbekiáltó borzalom...

Tüzes-vassal marhabélyeget nyomtak egy juhász pucér testére

En vagyok az Atyauristen — mondja a csendőrmester

Temesvár, október 7.

A temesvári ítélőtábla előtt rendkívül érdekes, a mai idők reflektorszerűen megvilágító tárgyalás zajlott le. A per szenvedő főhőse Román Gergely 53 éves dománai juhásztor volt, míg a vádlott Daescu Péter, volt cserneai csendőrmester.

Daescu sétálgatás közben összeakadt Román-nal, akit megállapíthatatlan okokból ütni kezdett. Majd, mivel a pástornál fegyvert is látott, bekísérte a csendőrszere, ahol megkezdte a puskatus, hiába mutogatta a pástort kétségbeesetten fegyvertartási engedélyét.

A vallás hat napig tartott. A hatodik napon a mindenható őrmesternek pokoli ötlet jutott eszébe. A község házáról elhozatta a marhabélyegzőt és

a juhászpucért az emlék kedvéért több helyen megbélyegezte a tüzes vassal.

— Most pedig annyit, hogy én vagyok az Atyauristen és ezért jobb, ha befogad a szájadat! — mondotta végül a pástort kiadta az őrsről.

Az időközben nyugdíjazott őrmester a tárgyaláson nem jelent meg. Elrendelték elővezetését.

Az ideges gyermek

IRTA: DR. KORWIN WEXBERG

FORDÍTOTTA: TAKÁCS MÁRIA

Az idegesség megelőzésének és gyógyításának vezérfonala, szülők és nevelők részére. A nevelés új módszerei.

Postaköltség 20.— Lei. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu utca 56—58. az udvarban.

ARA 75.— LEI

Bukarest központjában

október végén megnyíló

nagy áruház néhány osztálya

komoly kereskedőnek, vagy gyárosnak kiadó.

Ajánlatokat „Százszázalékos alapon” jelígre Scala ügynökség București, Bv. Elisabeta 15 továbbít.

A Viitorul Vajda lemondásáról ír

Averescu marsall miliciává szervezi át pártját

Szovjetküldöttek a bukaresti nemzetközi vasúti konferencián

Popovici igazságügyminiszter állítólag visszavonul

Bukarest, október 7.

A Viitorul, a liberális-párt hivatalos lapja, rendkívül érdekes hírt közöl. Eszerint a végrehajtóbizottság csütörtöki ülését a Maniu-val való megegyezés értelmében folytatták le. A Maniu-csoport, legalább e híradás szerint, nem szenvedett vereséget, hanem éppen ellenkezőleg:

Vajda biztosította Popovici igazságügyminiszter után Maniut arról, hogy amennyiben nem csinál nehézségeket, annyiban a kormány még a parlament megnyitása előtt távozik helyéről.

A Viitorulnak ezt a híradását természetesen a legnagyobb fenntartással kell fogadni.

Vajda beszédeiből egyáltalában nem lehet a kormány távozási szándékára következtetni, sőt éppen megfordítva.

Eppen így ellenőrzésre szorul a Temponak az a jelentése is, hogy

Popovici igazságügyminiszter azonosította magát Maniu álláspontjával és a kormányból való kiválásra készül.

A Calendarul nevű lap Vajdának a végre hajtóbizottság ülésén elmondott beszédeiben súlyos provokációt lát. A Calendarul szerint

Vajda a parlamentben nem fogja pozícióját tovább tarthatni és így a kormány bukása rövidesen fellélelül bekövetkezik.

AVERESCU

marsall a Lupta szerint pártját harci szervezetté akarja átalakítani. A marsall külföldi útján tanult a fasiszta iskolától:

párthíveit egyenruhába öltözteti, katonai jellegű alakulatokba tömöríti és feltétlen fegyelemnek veti alá.

A pártiskola az elméleti kiképzés helyett a katonai kiképzésre fekteti a súlyt.

Jellemző, hogy a marsall hadgyakorlatot akar szervezni.

A KÜLFÖLDI HITELEZŐK

ma újabb táviratot küldöttek Madgearu pénzügyminiszternek, akitől több engedékenységet követelnek. Madgearu azonnal tanácskozára

ült össze a pénzügyi szakemberekkel. Végül azt az álláspontot foglalták el, hogy a román kincstár elment az engedékenységség első határáig, több engedményt nem tehet.

SZOVJETLOBOGÓ BUKARESTBEN

Megirtuk már, hogy a közeli napokban Bukarestben nemzetközi vasúti kongresszus kezdődik, amelyen negyven állam képviselői vesznek részt. A kongresszusra a Szovjetunió is elküldi megbízottait.

A Tempo értesítése szerint a delegátusok érkezése alkalmával a bukaresti állomást, valamint a katonatisztek klubját feldisznítették az összes nemzetek zászlajával, többek között a Szovjetunió sárlós-kalapácsos lobogójával is. Ez az első alkalom, amikor hivatalosan kitűzték a szovjetzászlót.

A szovjetküldöttek pénteken érkeztek meg Bukarestbe. A szigorú intézkedéseket fogadtatották a szovjetbizottság első értekezletét pénteken délelőtt tartották meg.

Dimitroff

kiabál, ordít és szidja a berlini rendőrséget

Délelőtt ideiglenesen kizárta az elnök, délután újból el kellett vezetni

Lipsze, október 7.

Lapzártakor jelentik:

A Dimitroffnál talált kommunista iratok szünet utáni vitáján a bolgár vádlott egyre támadóbban viselkedik. Éles szavakat használ, néha kiabál, majd kijelenti, hogy a berlini rendőrség kolosszális tehetetlenséget és hatalmas butaságot árult el, amikor az ő titkos telefonszámaikat kellett kikutatnia.

Az elnök erősen rendreutasította Dimitroffot, majd amikor az újra éles hangon kezdett beszélni, ideiglenesen kizárta a főtárgyalásról és elvezette.

Dimitroff káromkodva engedett az örök parancsának és még a folyosón is dühösen szitkozódott.

A délutáni tárgyaláson újra elővezet-

ték Dimitroffot, de

a délelőtti botrány még fokozottabb formában ismétlődött, ugyanarra, hogy a főmai kihallgatást nem is lehetett folytatni.

Dimitroff kiáltozva ismételte meg délelőtti rendőrséget gyalázó kifejezését, mire az elnök felugrott.

— Most már elég volt, betelt a mérték. Hagyja el a termet.

Dimitroff nem akart menni az öröknek ítélt kizárásig, hanem a teremben — közben azonban folyton ordított — végül azt kiáltotta:

— Le tudnám löni őket!

A teremben nagy zaj keletkezett, az elnök csak nehezen tudott rendet teremteni. A tárgyalás további merítés jelentéktelen volt.

Autókkal és járókelőkkel leszakadt egy milanói hid

Milánó, október 7.

Pénteken kora délelőtt a bontás alatt álló milanói főpályaudvar

egyik átjáró hídja hirtelen leszakadt és az alatta dolgozó munkások javarészt maga alá temette.

Eddig hat munkásnak a hulláját ásták ki a romok alól.

Megállapítást nyert, hogy az összeomlás pillanatában egy sínautó és egy teherautó ment át a hídon. Valószínű, hogy ezeknek az utasai is a romok alatt vannak.

Hivatalos megállapítás szerint a hid beomlását a környéken végzett bontási munkálatok okozták, a felelősség tehát a bontást irányító mérnökökön van.

A változatosság kedvéért:

Most Kremsben robbant bomba

Bécs, október 7.

Krems városban a nemzetiszocialisták bombát dobtak a német nemzetiek székházára.

A bomba eléggé megrongálta a falakat és betört az ablakokat, emberéletben azonban nem okozott kárt.

A merénylők elmenekültek, de a rendőrség nyomukban van.

— A Brassói Róm. Kath. Nőgyűlés 1933 október 8-án vasárnap d. u. 6 órakor a Róm. kath. elemi iskola rajztermében Szt.-Antal estélyt tart szegényei részére. Műsor: 1. Megnyitóbeszédet mond dr. Péter Antal apátplebános. 2. Schumann: Faszingschwank aus Wien, zongorázza Fuhrmann Emmyke. 3. Szabad-előadást tart Szemlér Ferenc. 4. Magyar dalokat énekel Raátz Pál. 5. Sik Sándor: Szabadíts meg a gonosztól. Szavalja: Faragó Rózsi. 6. Quartett. Előadják a Róm. Kath. Legényegylet tagjai. A nemesszüembereket szeretettel meghívja a rendező.

Retour: Mercurea-Ciuc

A csikszeredai postán a következő eset játszódott le: Egy jónévű kereskedő-cég László és Hunyadi, a Bánáti Gözmalom Rt. bérleti címére levelet adott fel. A végjelzéses levélborítékban az illető kereskedő magyarul és románul is fel volt tüntetve, valamint a helység neve is, csak éppen a kereskedelmi szakmát jelző árú szerepeltek magyarul.

A levél címzésében sem lehetett semmi kifogás, mert a levél rendeltetési helye románul volt feltüntetve. Tudunkkal más egyebet nem is követel a romániai posta.

A közönséges levelet expedáló kereskedő azt hitte, mindenben cleget tett a posta követelményeinek.

Azonban azt, hogy levele rendben van, csak a kereskedő gondolta. Másik példa: kérték a továbbítással megbízott tisztviselő. Szemetszurt neki a magyar címzés és a magyarnyelvű végjelzés. A borítékban kihúzta az összes magyar felirásokat és megkérdőjelezte. Majd felháborodva a következő román szöveget írta a levélre: Retour Mercurea-Ciuc. A se scrie românește adresa în România, vagyis: Vissza, Csikszereda. Romániában írja románul a címet!

Ezután visszakézbesítették a meglepett kereskedőnek a levelet.

Minden kommentár helyett: nincs tovább.

„Számokérő”-bizottsággal rostál a marosvásárhelyi Magyar Párt

Marosvásárhely, október 7.

A marosvásárhelyi Magyar Párt helyi tagozata, hosszabb nyári szünet után, tegnap délután tartotta első intézőbizottsági ülését, amelyen dr. Sebess Jenő elnököt. Az elnök rövid bevezető után érdekes bejelentést tett. Elmondotta, hogy az elnöki tanács, már elfogadta és most az intézőbizottság elé terjeszti azon indítványt, hogy egy magyarpárti független tagokból álló tisztáru bizottság ellenőrizze ezután az összes magyarpárti tagok közéleti szereplését.

A bizottságot „számokérő szék”-nek nevezték el. Az intézőbizottság másfél óra vita után elfogadta a javaslatot és legközelebb már az új bizottság tagjainak névsorát is összeállítja. Bejelentés történt továbbá arra vonatkozólag is, hogy az alapszabályok értelmében a marosvásárhelyi magyarpárti tagozat át fogja szervezni és ki fogja bővíteni gazdasági és kulturális szakosztályait.

Tordán is munkába állott a strájszekér

Torda, október 7.

Az utóbbi hét folyamán idegen adóbehajtókat rendelték ki Tordára. Ezek a végrehajtók máris végigjárták — kevés kivétellel — az összes belvárosi kereskedőket és iparosokat, akiknek egyetlen nap haladékot sem voltak hajlandók adni.

Az egyik főtéri tekintélyes divatárúüzlet tulajdonosának összegyűlt adótartozása néhány ezer lejt tett ki, amelyből egy jelentékeny részt az végrehajtók kezébe fizetett. Ez azonban nem mentette meg attól, hogy a végrehajtók egy félóra múlva újból meg ne jelenjenek és az adótartozás hátralévő részét is követeljék.

Erre a kereskedő egy újabb összeget izzadtott ki, amellyel a behajtók azonban még mindig nem voltak megelégedve, hanem az egész tartozás kiegyenlítését követelték. Miután erre a kereskedő már nem volt képes, az üzletből az árut a strájszekérre dobálták ki. A kereskedő erre már csak azt kérte, hogy az árut mérjék le és oly módon szállítsák el, hogy az tönkre ne menjen, mert azt ő — adótartozását rendezve — egy-két napon belül kiváltja. Az adóbehajtók e kérés teljesítését a legdurvább módon visszautasították és

az árut a piszkos szekérre dobálva, eltávoztak.

Az adóbehajtások miatt úgy az iparosok, mint kereskedők között nagy az elkésztettség, akik azok ellen, illetékes helyeken, lépéseket készülnék tenni. A teendő lépések felett egy legközelebb tartandó gyűlésre határozni.

Viharok és veszekedések Nagyváradi parlamentjében

Felgyújtjuk a bejelentőhivatalt

— fenyegetődzik a szélsőbal

Az is baj, ha egy városnak huszmilliója van

Nagyvárad, október 6.

A nagyváradai városi tanács ülése rendkívüli viharok között, igen izgalmas hangulatban kezdődött és ért véget csúttörtőn. A viharok magyarázata azokban az interpellációkban kell keresnünk, amelyeket a városi kölcsön felhasználására vonatkozólag mondtak el a baloldali pártok választott tanácsosai.

Mindjárt a közgyűlés megnyitása után Böszörményi Emil szociáldemokrata és Gyarmati Miklós, a munkások egyik képviselője napirend előtt kérnek szót s megkérdik: mire fordította a város a 20 millió kölcsönből eddig felvett pénzeket.

Mintegy Egri Gergey dr. polgármester jelenleg római zárandokuton van, a helyette elnököző Crăciun helyettes polgármester nem akarja engedélyezni a napirend előtti felszólalásokat, de több tanácsos felszólalásából kiderül, hogy a már felvett 12 millióból először a bankokat és a nagyiparosokat fizették ki, a kisiparosokat pedig egyáltalán nem.

A továbbiakban kiderült, hogy Egri dr. polgármester saját elhatározásából 2 és fél millió lejt fizettek ki a bankoknak. Böszörményi Emil kijelenti, hogy a bankok, amelyek betéteseiknek egyúttal fillért sem fizetnek, boldogan elfogadták volna fizetéseik felét is.

A továbbiakban újabb és újabb dolgok derülnek ki. Megállapítják, hogy 3 millió lejt van még a kölcsönből a városi pénztárban, de ezt a pénzt hosszú idő óta ott hevertetik, annak ellenére, hogy naponta 750 lejt kamatot kell utána fizetni.

Közben Pelle János dr. nemzeti-parasztpárti tanácsos magyarul akar beszélni, hogy mindenki jól megérthesse, de Crăciun alpolgármester nem adja meg neki a szót.

Kohárt, a dolgozók blokkjának egyik tanácsosa azt követeli, hogy Dávid Ferenc helyett hívjanak be valaki mást a blokk tanácsosai közül.

— Ez a tanács is megérett már a felosztásra! Bombát kellene közébe hajtani! — hangzik több közbeszóló részéről.

Újabb nagy izgalmat kelt Gyarmati Miklós interpellációja. Azt fejt ki, hogy

Romániában — úgy látszik — kétféle állampolgár van, mert a kommunisták személyi adatait törös tintával írják be a bejelentő hivatalban.

— Ha a város nem intézkedik, — kiáltja magán kívül Gyarmati — és nem intézkedik a törvénytelen megfélemlítés ellen, meggyújtjuk az egész bejelentő hivatalt. Hogy lehetséges ilyen személyazonossági igazolások mellett titkosan szavazni?

Majd azt fejt ki, hogy ez az ügy a magyar párt ügye is, mert ha Kóvér Gusztáv dr. itt-hon volna, akkor az ő nevét is vörössel írták volna be a bejelentő hivatalban.

Azután Böszörményi még azt kérdezi meg, mi van a 14 olasz diák 14 ezer lejes pacsorájával, amit a város fizetett ki?

— Talán belpoklosok voltak azok a diákok, — kérdezi. Bereczky blokkista tanácsos — hogy ennyit ettek? A fastisztáknak persze ad enni a város, de a munkanélkülieknek nem!

A 6 óra hosszat tartó tanácsülés újabb és újabb izgalmas jelenetek között véget ért s alapszabályainak vége nem is végeztek semmit az elkészített viták során.

A B. L. havi ajándék-regényei

A kiválasztás szempontjai: magas irodalmi érték — általános érdeklődésre számot tartó témakör

Mai számunkban közöljük az első szelvényt

Brassó, október 7.

A B. L., mint néhány nappal ezelőtt részletesen bejelentettük, havonta egy-egy ajándékregénnyel tiszteli meg olvasóit és előfizetőit. Már ebben az első bejelentésünkben is kihangsúlyoztuk, hogy kötelességünknek tartjuk az olvasó irodalmi kiszolgálását és ezért határozottunk olyképpen, hogy az országosan elismert jó magyar lap napi hírszolgáltatán felül könyvet, olvasmányt, szórakoztatót és — irodalmat is juttatunk azoknak, akik a mai nehéz időkben is nem ritkult sorokban állanak a hátunk mögött.

Arról, hogy kit és milyen feltételek mellett illet meg a B. L. ajándékregénye, lejjebb adunk tudósítást, itt csak azt hangsúlyozzuk ki, hogy az ajándékregényre jogosító szelvények közlését a B. L. mai száma kezdi meg. Minden olvasónkat arra kérünk, hogy gyűjtse össze és őrizze meg ezeket a szelvényeket, mert csak azok ellenében adhatjuk át a B. L. októberi ajándékgyűjtő. Ez a figyelemfelhívásunk nem vonatkozik a B. L. előfizetőire, mert azoknak az időnként közölt szelvényeket beszállítani nem kell.

Es e helyt még annyit kell közölnünk, hogy nemcsak az olvasók fogadták örömmel és megértéssel a B. L. regényakcióját, hanem a magyar nyelvetérület írói is. Felhívásunkra, a melyben közöltük, hogy az első tíz hónap regényszerűségét biztosító tíz magyar regényt veszünk, seregesebbül jönnek a kéziratok. Kötő és kvalitatív írásokat kapunk. Az öreg és beérkezett nevek mellett feltűnően sok az új név és az új jelentkezők között feltűnően sok az érték. Az erdélyi magyar könyvkiadásnak, — az eddig befutott mintegy huszonöt regényből ezt a meggyőződést szerezhetjük, — nagyszerű anyag állna itt rendelkezésre, amely művészi felkészültség, tisztán látás és formai készség tekintetében versenyre kelhetne bármelyik budapesti kiadó kiadványainak egészével. Sajnos, a cél, a melyre e regényeket kérjük, körülhatárolt és egyben szempontokra tekint. A jelentkező kéziratokból azokat a műveket kell kiválogatnunk, amelyek az olvasók minden rétegét egyaránt érdeklik. Csak az a regény futhat a

selejtezés során be és csak az az írásmű kerülhet az olvasó elé, amely témájánál és felállításánál fogva, egyaránt érdekli a tisztán irodalmi és művészi tekinteteket követelő intellektuelt, mint az egyszerűbb felfogású és műveltségű néptömegeket is. Ez különben természetes is. A B. L. regényének a B. L. minden olvasóját meg kell „fognia” és szórakoztatnia. Az olyan országos jelentőségű lapnak, mint amilyen a B. L., csak olyan regényt lehet közölni, amely az olvasó minden rétegével számol és minden rétegének azt nyújtja, amelyet az követel, megért, átérteni tud és megszerethet.

Mindenesetre biztosíthatjuk az olvasót, hogy ezekkel a szempontokkal a legteljesebb mértékben tisztában vagyunk és hogy csak olyan regény jelenik meg havi ajándékregényszerűségünkben, amely művészi, értékes és magasan irodalmi színvonalú ugyan, de ennek ellenére is témájában, stílusában, feldolgozásában és mondanivalójában a sokrétű olvasókörzésnek minden rétegéhez szólani tud.

HOGYAN VEHETIK IGÉNYBE
OLVASÓINK REGÉNYKEDVEZ-
MÉNYÜNKET?

1. Októberi regényünk címe: A kis Kovold, szerzője: Körösi László, Párisban élő fiatal magyar újságíró. Terjedelme körülbelül 160 oldal. Nyomdába kerül október végén s csak annyi példányt nyomunk belőle, ahány olvasó legkésőbb október 28-ig bejelentéssel érkeztet meggyőződését.

2. Regényszerűségünk havonként jelenik meg, tehát minden olvasónk, minden hónapban kap egy legalább 160 oldal terjedelmű, művészi kivitelű, színes borítéklappal készült könyvet, egy-egy teljes, új, eddig még sehol meg nem jelent magyar regényt.

3. Regényajándékunkra igényt tarthat minden előfizetőnk, aki előfizetésével nincsen hátralékban és minden állandó példányonkénti vásárlónk, aki az illető hónap folyamán lapunkban lekötött szelvényeket összegyűjti és ezek bemutatásával igazolja, hogy lapunknak valóban állandó olvasója.

4. Azokban a helyiségekben, ahol bizományosunk van, úgy az előfizető, mint a példát-

nyonkénti vevők a bizományos után kapják meg a regényt s ugyanott fizethetik le a 4 lej kezelési és portóköltséget. Ahol nincsen bizományosunk, oda postán franco a kiadó hivatal direkt küldi ki a regényt. Az ilyen helyen lakó előfizetők a legkényelmesebben tesszük ha a regényt, ami 4 lej költséget az előfizetési díjjal együtt küldik be, de beküldhetők a 4 lej postabélyegben is.

Példányonkénti vásárlóink figyelmébe! Kérjük figyelemmel lapunkat és gyűjtse össze sorszámmal ellátott regényszelvényeinket. Az első szelvényt mai számunk 2-ik oldalán találja az olvasó.

Kilenc évet kapott a marosvásárhelyi gyilkos péklegény

Marosvásárhely, október 7.

Mult év október 7-ikén Kászoni Tódor fiatal péklegény szeretőjével, Fodor Rózával prostituálttal éjszaka haza igyekezett. Utközben találkozott a pár egy fiatal ismerőssel, Bogács János péklegénnyel, akit Kászoni Tódor megszólított, majd sértő szavakkal illetett.

A szóváltásból később verekezés támadt. Kászoni Tódor, aki egy korcsmából tért haza szeretőjével, illuminált állapotban, erős felindulásában reávetette magát a Poklos-patak partján elterülő Transsylvania-gépgyár mellett a szerencsétlen áldozatra, pofozni kezdte — majd össze-vissza rugta. A szerencsétlen fiatal ember már majdnem elalélt, amikor gyilkosa még egyszer reátámadt és többször a patak partján levő betonfalpázháza fejébe addig, amíg agyveleje ki-loccsant.

A gyilkos ezután hazament szeretőjével és halálán fenyegette meg arra az esetre ha valakinek is elárulja.

Rögtön azonban felfedezték a gyilkosságot és a rendőrség huszonnégyóra nyomozás után

a gyilkos egy ijeszkedő mellénygombja alapján elfogta Kászoni Tódort és prostituáltat is.

A marosvásárhelyi törvényszék ez év januárjában ítélkezett a szörnyű dráma szereplői felett amikor Kászoni Tódort a gyilkos péklegényt hat évi börtönrre ítélte, míg Fodor Rózát bizonyítékok hiányában felmentette.

A marosvásárhelyi tábla megváltoztatva az ítéletet részben és Kászoni Tódort az elvetemült fiatal gyilkost hat év helyett kilencévi börtönrre ítélte.

Felelősség-folytán most került az ügy a bukaresti Semmitőszék elé, amely helyben hagyta a kilencéves börtönítéletet.

A poklospataki dráma hőseit pedig megvasalva szállítják át holnap Marosvásárhelyről Nagyenyedre, ahol büntetését fogja kitölteni.

Tibor Ernő lefedezett egy Thorma hamisítványt

Nagyvárad, október 7.

A nagyváradai rendőrség bünygyi osztályán, a nagyváradai képzőművészek nevében, Tibor Ernő festőművész feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, kép hamisítás miatt. Tibor Ernő ugyanis megához hivatva Weisz Nándor malomtulajdonos, aki arra kérte a festőművészt hogy vizsgáljon felül egy megvételre ajánlott Thorma-képet, állapítsa meg eredeti-e a kép és megér-e 30 ezer lejt. Tibor Ernő megállapította, hogy a festmény hamisítvány és az eset után azonnal feljelentést tett a rendőrségen.

Ez a képhamisítási ügy mindenesetre biztató jelenség. Végre csakhogy ma nemcsak százlejeseket, de képeket is hamisítanak.

Ugy látszik, javuló a tendencia, mert már nemcsak százlejeseket, de képeket is lehet sütni.

— A Társadalombiztosító vezetőség országos gyűlést tart. Bukarestből jelentik: A Társadalombiztosító bukaresti központi vezetősége szombat délelőtti 10 órakor gyűlést tart, amelyre az ország összes tanonciskoláinak igazgatói — számszerint 22-en — valamint az ország összes tanonciskoláinak igazgatói — számszerint 71-en — hivatalosak. A gyűlésen Joanijescu munkügyi miniszter elnököl. A gyűlésen a tanoncoktatás fejlesztéséről, valamint a megkezdődő iskolaévre új munkások kinevezéséről fognak tárgyalni.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

A font és a dollár háboruja

A valutarontás versenyében nincs megállás

A Treadneedle Street tiszteletreméltó öreg hölgye elvesztette prezstizsét

London, szeptember 30.

A gazdasági életben megszoktuk, hogy a dollárt és a fontot egymással párhuzás ezelőtt és egészen más szempontból történik az összehasonlítás a mostani időben.

Nem is olyan nagyon régen, még csak néhány rövid éve annak, arról volt még szó, hogy ki a hegemonia a világgazdaságban, az Egyesült Államoké-e, vagy Angolországé-e? A háború utáni években ugyanis Amerika mind nagyobb tért hódított a világgazdaságban, még pedig Anglia rovására. Az Egyesült Államok külkereskedelmi statisztikájának adatai egyre duzzadtak, Anglia adatai pedig egyre hanyatlottak. Az Egyesült Álla-

mok gazdasági expanziója azonban nem állt meg a külkereskedelem fejlesztésénél, hanem nemsokára a pénzügyi térre is kiterjedt. Ez természetes következménye annak, hogy az exportüzlet csak a hitel segítségével virulhat és a hitelezés terén az amerikaiak valóban nem voltak szűkeblűek.

Rövid pár év alatt az USA nemcsak a rövid, hanem a hosszulejáratu kölcsönök terén is félelmetes versenytársává vált Angliának,

ugy, hogy fel volt vetve a kérdés, melyiket illeti meg az elsőbbség, a dollárt-e, vagy a fontot, melyik a jelentékenyebb pénzpiac, Newyork, vagy London és me-

lyik ország tudja gazdaságilag jobban megalapozni a valutáját, az Egyesült Államok, vagy Anglia?

Az 1929. év nyarán érte el a fejlődés a csúcspontját. Azután megindult mind a két valuta a pályája a lejtőn lefelé. Előbb a font ingott meg, aztán pedig a dollár és ha most párhuzamot vonunk a két valuta közt, azt kell vizsgálnunk, melyek azok a tényezők, amelyek a lefelé való iramot befolyásolják és vajjon épp ugy, mint annakidején a két valutának felfelé való ivelésénél történt, most a valuták devalválódásánál is tudatosan versenyre kél-e egymással a két ország.

Lássuk tehát, hogy mi befolyásolja a dollár értékalakulását.

Az Egyesült Államok új gazdasági politikája

Amidőn Roosevelt hat hónappal ezelőtt átvette a hatalmat, székfoglaló beszédében azt mondotta, hogy Amerikának „honest dollar”-ra, becsületes dollárra, vagyis

olyan pénzre van szüksége, amelynek értéke nincs az aranyhoz kapcsolva, hanem a vásárlóereje az ország termékeinek áralakulásához képest variál.

Ennek a célnak a megvalósítása érdekében a washingtoni kormány többféle intézkedést léptetett életbe.

Az első intézkedés az volt, hogy megszüntették a kapcsolatot az arany és a dollár között, aminek következtében a dollár azonnal csökkent az értékében és általános áremelkedés következett be. Csakhamar kiderült azonban, hogy az általános áremelkedés egymagában véve még nem jelent nemzeti jólétet, mert a

termelés és fogyasztás emelkedése és a munkanélküliség csökkentése terén nem mutatkozott a remélt változás. Erre következett azután a második fontos lépés.

A második lépés arra irányult, hogy az árakon kívül a termelés, forgalom és a fogyasztás is emelkedjék.

Ezt ugy vélték elérni, hogy mint a közép korban az európai államok, a céhekre nézve kötelezően előírták a minimális munkabért és a maximális munkaidőt, sőt beleavatkoztak a termelés mennyiségének kérdésébe is. A cél érdekében nagy propagandát fejtettek ki.

Egyelőre nincs még hír arról, hogy az egyén gazdasági tevékenységébe való ez az erős beavatkozás kellő eredményre vezetett-e.

Kételkednünk kell azonban abban, hogy ez a rendszer alkalmas volna a

termelés folytonosságának biztosítására és így a munkanélküliség tartós csökkentésére.

Ha a vállalkozónak előre megszabják a fizetendő munkabérek, a termelés mértékét, sőt bizonyos tekintetben még az árakat is, ugy

kevés valószínűség van annak, hogy a vállalkozás eredményes legyen, már pedig ha nincs anyagi eredmény, ugy ez mindenütt, de elsősorban Amerikában megpecsételi a vállalat sorsát.

Talán maga a washingtoni kormány sem bízik az új experimentum sikerében és bizonyára ez az oka annak, hogy előtérbe lépett a dollár további devalválásának gondolata.

Legalább is erre vezetik vissza a nemzetközi pénzpiacra a dollár árfolyamának legújabb ingadozását.

A Sterling-blokk valuta-politikája

Az Egyesült Államok gazdasági és pénzügyrendszerében beállott gyökeres változás természetesen nem maradhatott hatás nélkül Anglia valutapolitikájára sem. Előrelátható volt, hogy

Anglia nem fog belenyugodni abba, hogy amerikai riválisa a valutarontás révén előnyösebb helyzetbe jusson a nemzetközi kereskedelem terén.

Bizonyosnak látszott tehát, hogy Anglia, amely már 1931-ben letért az aranyalapról, egyhamar nem fog a stabilizálás programjával foglalkozni, hanem olyirányu valutapolitikát fog folytatni, mely érdekeinek legjobban megfelel. Angliának nemsokára alkalma nyílt döntő állásfoglalásra. Ez az alkalom a londoni valuta-konferencián következett be, amidőn fel volt vetve az a kérdés, hogy

Anglia csatlakozik-e az aranyblokkhoz, vagy sem.

Anglia tudvalevőleg nem csatlakozott az aranyblokkhoz, hanem

dominiumaival együtt megalakította a sterlingblokkot abból a célból, hogy szabadkezet biztosítson magának arra nézve, hogy mily színvonalon tartsa az angol font nemzetközi értékét.

A hátsógondolat már akkor is kétségtelenül az volt, hogy a font és a hullámzó értékű zamba helyezik. De egészen más szempontból történt ez a párhuzamba helyedollár közötti reláció lényegesen ne vál-

tozzék. Anglia álláspontját a londoni konferencia után Chamberlain pénzügyminiszter igen precizen fejtette ki, amidőn a következőket mondotta: „Előttünk áll az a kérdés, vajjon az aranyhoz, vagy a dollárhoz kapcsoljuk-e a font jövő sorsát; ámde nekünk mind a két valutától független, önálló politikát kell folytatnunk, még pedig oly politikát, amely Anglia és az egész Brit Birodalom érdekeinek legjobban megfelel.”

A londoni konferencia befejezése és a sterlingblokk megalakulása után kezdődött azután az angol font árfolyamalakulásának újabb fejezete, amely abban nyilvánult meg, hogy a font árfolyama Zürichben 17.13-ról 16.37-re hanyatlott. Közben természetesen a dollár is hanyatlott és e kettős hanyatlás az, amit

a nemzetközi valutairadalomban „race in depreciation”-nak, azaz a valutarontásban való versenynek neveznek.

Az amerikai valutaviszonyok zűláltságán kívül azonban a font árfolyamhanyatlásának voltak egyéb okai is. Az egyik ok az volt, hogy amidőn nyilvánlává vált, hogy Anglia nem törekszik valutájának stabilizálására,

a külföldiek megkezdtek az angol bankoknál elhelyezett tőkéiknek eldiszpónálását, ugyanugy, mint 1931 őszén, amikor megingott az angol font.

A másik ok abból állott, hogy ősszel a

gyárak a szokottnál több nyersanyagot szoktak Angliába behozni; máskor ez nem okozott volna zavart, de

most, amidőn nincs megfelelő szervezet, amely aranyparitáson tartsa a fontot, a szezonzerű kereslet az idegen valuták után emeli a külföldi valuták árfolyamát és ellentállás nélkül rontja a font nemzetközi értékét.

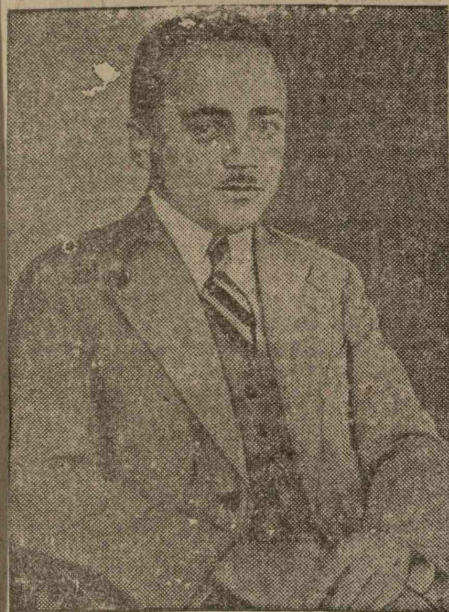
Valamikor a „Bank of England”-et „the old lady of Threadneedle-street”-nek, a threadneedlestreetbeli öreg hölgynek nevezték, amiben bizonyos alluzió volt abban, hogy az Angol Bank valuta és bankpolitikájában tiszteletreméltó régi tradíciókat képvisel.

A mai Angol Bankra már semmiképpen sem illik ez az elnevezés,

mert az Angol Bank mai vezetősége egészen új utakon halad.

Ugy a font, mint a dolláraluta ma nem más, mint ugynevezett „irányított-valuta”, amely független az aranytól, de éppen ezért mindaddig, amíg ez az állapot tart, bizonytalanság és nyugtalan-ság fog uralkodni a nemzetközi valutapiacra.

Az egyik rossz valuta inficiálja a másikat és az előbb említett valutarontási verseny nem rémlátás, hanem szomorú valóság, amint ezt a dollár és a font példáján látjuk.

Dollfuss kancellár ellen 41 éves születése napján merényletet követtek el. Ez a kép Dollfuss legújabb fényképe.

Most ünneplik Nelson Horatio angol tengernagy, a híres trafalgari győző 175-ik születésnapját.

A téli divat legmodernebb estélyi ruhája.

TÓMCSA SÁNDOR:

Egy közlök

Ott állott, ahol a kávéházból kizuhogó fény belefolyt az éjszakába. Ugy állott, mint valami sötétségre applikált dombormű, a lomborulatokon vöröses reflekksszel és az arcon majdnem fehér izzással. Mozdulatlanul állt, elől összedugott kezekkel és a fény felé nézett. A polgári biztonság és erkölcs bizonyára felhuzott orral és megvetően pihegett a gondosan bezárt ajtók és ablakok mögött, hogy itt lent egy nő képes állni az utcán, éjjel utánn, összedugott kezekkel és néz a fény felé, mely lehet őszinte és késői szomjúság is. Egy nő?

Aki néha éjjel után jár, megdöbbenve megy el egy ilyen maréknyi városban harminc-negyven efféle éjjeli szobor mellett, melyeket, — hogy talán ilyen hamisan mondjuk, — az élet gyurt sötétségéből, szörnyű pudorillatból és kényszerűségből.

És ez már nem ugynevezett bűn, hanem ugynevezett kenyér.

És nem befogni kell a felhuzott orrokat, hanem szellőztetni.

Persze, itt csak egyről lesz szó közülük, erről, aki itt áll, ahol a fény beömlik az éjszakába.

Most megmozdul.

— Szabad — mondja — egy kis tüzet? — És hangjában nincs burkolt cél, a hangsúly határozottan és a dohányos ember mohóságával a „tüz”-ön van.

— Kérem — sietek azzal a tulzott udvariassággal, mellyel bizonyos esetekben a legkönnyebben el lehet vágni minden további közeledést.

A felvillanó fény piros, fényes köröket világít meg, semmitmondó arcot, fakó, szőke fürtöket, melyekhez — ahogy gondosan ki vannak húzva — a sapka alól, — oh, menyeyi remény fűződhet!

Nyakán gyöngy, kabátján fehér prém, marasztalt szív.

Nagyot slukkint, füsttel együtt jön ki a „köszönöm”, aztán az ellobbanó fény után pár pillanatig csak a hangját hallom:

— Már alig vártam valakit, a fene a dohányt — de nyeli a füstöt.

— Naponta hány? — zörgetem el a gyufát.

— Cigaretta? — hajlik hangja ösztönösen a lehetőség felé.

— Persze, persze, — sietek a válasszal.

— Mikor hogy: tíz-husz.

— Na, az nem sok — nyugtatom meg inkább a magam nikotin-dühét.

— Elég a' — és látom cigarettája paraszáról, hogy legyint.

— Elég — ismétlem én is és ezzel tulajdonképpen állást is foglaltunk, ugyahogy informáltuk egymást helyzetünk és felfogásunk felől, ebben az „elég”-ben már nem dohány mennyiség volt, hanem — hogy ezzel a nagyképi szóval mondjam — világképletünk. Öszinteség volt ebben az „elég”-ben, sőt haj és unalom. Hogy t. i. nekem is, neked is, neki is, mindnyájunknak „elég.”

Már egy bizonyos szolidaritás tűz össze, mely tulajdonképpen megvan, éppen csak hangban és gesztusban nyert most kifejezést, mert ki tagadja, hogy egy kicsit bizony mi is a sarkon állunk és nézünk és várjuk, hogy a fényből jöjjön valaki...

— Hogy él? — kérdem.

— Látja — csusszan hangja az ugynevezett megvető hang felé, — egy félóraig kell várni tüze.

Ez a relativitás gondolom és hallgatunk.

— Nehéz ez... így? — töröm meg a csendet.

— Na hallja... — fut fel a hangja.

— Bizonyára gorombák — próbálók sajnálkozni, de rögtön elszégyellem magamat.

— Fenét — mondja tárgyilagosan — becsapnak.

Már mennék, de megállit.

— Vannak a kaffában?

És a kaffa szót úgy csillogtatja meg, mint egy ékszer a multból.

— Hol vannak máma — húzom fel a vállam — mindenki otthon ül.

— Otthon, — ismétli olyan hangon, hogy igazán sajnálom, miért nem láthatom az arcát.

Most az éjszaka hullámai egy másik női hőmpolygetnek erre.

Elbucszom.

— Pá — mondja és hangja a guny felé feszlik.

Aztán még hallom, amint a másikat értesíti, hogy:

— Dumálni, azt tudnak...!

LORD BADEN POWELL IZGALMAS REGÉNYE

A cserkészlet születésének és alapítójának, Lord Baden Powell-nek, a világ főcserkészének nagyszerű regénye, „A Mafekingi fiúk” címen megjelent és díszes kötésben, Pantheon kiadásban Székely Kovács Olga 16 remekrajzzal, 22 lej.

KATONA KÁROLY (Arad):

KI VÁLLALJA A CÉLT?

Ölni nem nehéz

és életet adni talán még könnyebb,

de akinek fájnak a sötétfelfuló életek és a hiábavaló könnyek

s aki magánkeresztül, becsületesen a világba néz,

annak kedve nő tiltó kézzel méhébe nyulni a nőknek

és fellépni az emberek bárgyan hunyorgó szemét.

Ó, ölni nem nehéz, könnyű szabadjára hagyni a gyilkos ösztönöket

— ezek ott égne a legjobbak szemének küszöbén is, lappangó indulatokkal töltve meg őket —

és könnyű utat engedni az ösztönöknek, amelyeknek nyomán életek sarjulnak

— a semmiből a semmibe hullnak s a nyomor nagyobb dicséretére megtöltik a világ ölet. —

Könnyű növelni a vergődő, halállal jegyes nyomorgók hadseregét,

— akiknek, mindnek: születéstől bénává teszik agyát, kezét, —

könnyű semmittevésre születő vagy semmittevésre kárhozott embereket gyártani.

— kegyetős órákban a holnapra játszani, —

könnyű szerelmeskedni, szeretkezni

és felelőtlenül apának, anyának: zsarnok szülővé lenni

s a felelőtlenségért cserébe a kényszer-hála és tisztelt kenyerét enni... alig valaki vállal, az:

Mert ami nehéz s amit — ha még úgy verik is a mellük, —

a holnap utjába állani két bátor vállal.

Ó, kitűnő apák és nagyszerű anyák, tiszteltreméltó szülői az új karnak,

vajjon felfogtatók-e náluk értelmét a szónak,

amely arról beszél, hogy árad a nyomor,

hogy lázad az egyre több éhez, értelem és nyomor?! —

Ezernyi rosszal, testi és lelki nyomorral,

elfojtott jajjal és megfojtott szóval

vergődik a holnapba prédált új nemzedék,

amely úgy hull az élébe, mint hulladék, szemét...

Ölni, vagy életet adni — hiszen a felelőtlenség jegyében ez egyre megy,

a hőség és fagy egyaránt gyilkos lehet, —

ölni, életet adni könnyű,

de az eredmény, mint megadult pokol, olyan szörnyű —

mert megtartani, felnevelni,

s a vergődő új kajtást a sárból, nyomorból, ezernyi aljas szellemi-testi kórból kiemelni,

ez az, ami nehéz, amit nem vállal senki;

mert ki vállalja nagyszerű kulturánkban őszintén a célt:

a holnap emberét EMBERRÉ tenni?!

A japánok most tanítják a kínait tisztaságra és ez lesz a fehér-faj halálának oka

Az európai népek két, a kínaiak nyolcezer évesek

Páris, október 8.

Az Annales egyetemén legutóbb Claude Farrère tartott előadást Kináról. A közönség nagyjában mindig egyforma, szép leányok, elegáns asszonyok, ragyogó toalettek. A francia egyetemi hallgató félszeg típusa itt hiányzik.

Tapsvihar fogadja az ősszakállu, de jó erőben lévő írót, mikor az emelvényre lép.

— Egyszer kínai diákok kerestek fel és megkértek, hogy írjak regényt a hazájukról, — kezdi előadását Claude Farrère. — Udvariasan kimenttem magamat:

— Nem tehetem. Nem tehetem. Magukhoz képest kis pályágyerek vagyok és maguk valószínűs agastyánok.

— A kínai fiatal emberek méltányolták a bókot. Mert tudni kell, hogy Kinában jólnevelt ember tulcsza az emberek korát. Egy szép fiatal hölgyet meghódíthat az ember, ha azt mondja neki, hogy rettenetesen vén. De ebben az esetben nem is hazudtam, mikor agastyánoknak neveztem a kínai fiatal embereket. Mi, franciák, legföljebb, ha kétezer évesek vagyunk. A kínaiak életkora legalább nyolcezer éves. Az európai népeknek történelmi eredete van; Kína története belenyúl a geológia homályába. Erről tanuskodik a kínai mitológia is. Eszerint kezdetben volt az Égből dicső családja, majd a Föld dicső családja, végül az Emberiség dicső családja és az egész ötszáznegyven évszázadig tartott. Ezután következett a harminchét hibánküli uralkodó. E harminchét uralkodó közül egyik-másik különös nevet viselt. Az egyiket így hívták: Fészket kezdek rakni. Egy másiknak ez volt a neve: Dörzsöljétek össze két fadarabot, amíg meg nem gyulladnak. A harmincadik uralkodó neve: Küllő és rud. Eddig még nincs szó ekéről, az később következik. Ebben az a legkülönösebb, hogy a világ minden népe felfedezte a tüzet és a kezdetleges közlekedési eszközöket, de valamennyi megfélemedezett a felfedezésekről,

csak a kínaiak jegyezték fel.

A negyvenötödik században Krisztus születése előtt az egyik kínai császár feltalálta az írást.

Ez nem abécé volt, azt a kínaiak máig sem ismerik, hanem néhány jelkép, amelyek segítségével ki lehetett fejezni a legprimitívebb gondolatokat. A Krisztus előtti huszonhetedik században tökéletesítették a kínai írást,

csak a kínaiak jegyezték fel.

A negyvenötödik században Krisztus születése előtt az egyik kínai császár feltalálta az írást.

Ez nem abécé volt, azt a kínaiak máig sem ismerik, hanem néhány jelkép, amelyek segítségével ki lehetett fejezni a legprimitívebb gondolatokat. A Krisztus előtti huszonhetedik században tökéletesítették a kínai írást,

csak a kínaiak jegyezték fel.

A negyvenötödik században Krisztus születése előtt az egyik kínai császár feltalálta az írást.

Ez nem abécé volt, azt a kínaiak máig sem ismerik, hanem néhány jelkép, amelyek segítségével ki lehetett fejezni a legprimitívebb gondolatokat. A Krisztus előtti huszonhetedik században tökéletesítették a kínai írást,

csak a kínaiak jegyezték fel.

A negyvenötödik században Krisztus születése előtt az egyik kínai császár feltalálta az írást.

higiéniára szoktatják a kínaiakat és a gyermekhalandóság máris csökken.

Nemsokára számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy négyszázötvenmillió kínai helyett kilencszáz lesz a világon, később már milliárdokban fogják számlálni őket és el fog következni az idő, mikor elnyelik a fehér fajt...

Mi tart tovább:

az operáció vagy a lámpa

Egyik neves sebésszel, budapesti egyetemi tanárral történt. Másodéves műtőnövendék korában egyik kollégája vidékre hívta, hogy operációt végezzen az egyik betegben. Az orvos vasutára ült, egy kis állomáson szállt le, ahol kocsi várta. Többórát kocsi után érkezett meg koromsötétségben egy apró faluba, ahol zsupfedeles parasztházban feküdt a beteg, egy érelmeszesedésben szenvedő öreg asszony, akinek le kellett vágni a lábát.

Kollégája társaságában körülnézett az orvos a szegényes lakásban s aggodalmasan látta, hogy csupán egy világító eszköz, petróleumlámpa van, de ez sem függlámpa, hanem ide-odahordozható szerző. Ma már az amputálást helyi érzéstelenítéssel szépen meg lehet csinálni, de abban az időben csak narkózissal lehetett szó. Az operációhoz szükséges eszközöket, kötőszereket sterilizálva vitték a faluba.

A fonalak befűzése, az ugynevezett műszerelés után az volt a probléma, hogy ki tartsa a beteg felett a petróleumlámpát. Előhívták éjszaka a szomszédokból egy öregasszonyt, aki egyrészt vállalkozott arra, hogy tartja a lámpát, a másik kezével pedig fogja a beteg lábát.

Megkezdődött a műtét, „bemosakodtak” az orvosok, kibontották a steril csomagokat, elhelyezték a sterilkendőket, székre tették a műtőeszközöket, taponokat, megkezdődött a narkózis. Ebben a pillanatban az öregasszony, aki egyik kezével a beteg lábát, a másik kézzel pedig a lámpát fogta, váratlanul ezt mondta:

— Félek, hogy kiég a lámpa.

Az orvosok fölnéztek a lámpára és megdöbbenve vették észre, hogy a lámpa mind homályosabban kezd égni és ekkor izgalmas pillanatok következtek. Senki nem gondolt erre a váratlan bonyodalomra, egyszerre az lett a probléma, mi tart tovább, a műtét, vagy a petróleum?

Am nem volt választás. Ha már belefogtak az operációba, meg kellett csinálni és csak egyre volt gondjuk, hogy minél gyorsabban dolgozzanak. Percek alatt elválasztották a lábat a testtől, leköttették az ereket, gyors tempóban varrtak és szerencsére abban a pillanatban aludt el csak a lámpa, amikor a lábát fűltették.

KORVIN SÁNDOR (Kolozsvár):

Irodalomhamisítás

Hamisítani lehet. Bankótól kezdve egészen a lelemig. Hamisítanak is manapság mértelenül: — aláírást, tejet, angolszöveget, műremeket, bélyeget, fogat, filmbravúrt, híreket, csekket, szőrmét és eszméket. Csak éppen irodalmat ne hamisítanak? Dehogyan is nem. Korunk irodalmi termelésének legalább nyolcvan százaléka hamisítvány. Mit értünk ezalatt? Pontos lesznek: irodalomhamisítványnak nevezek minden olyan írásművet, amely nélkülül az élet aranyfedezetét, a valóság zsiróját, a tárgyi igazság pecsétjét, a problémák izzását, a válláló bátorság nemességét, amely megkerüli az életet, elsínik a problémákat, meghamisítja a valóságot, kiforgatja az igazat és gerincet hajtat.

Egy új fogalom beiktatását kérem a világkultúra szótárába: irodalomhamisítás és kiegészítőleg azt, hogy: problémakerülés.

Erről is szölok.

Problémakerülés alatt egyszerűen az olyanfajta irodalom művelését értem, amely napjaink emberiségének alapvető életproblémái elől, struccként a homokba dugja a fejét.

Veleményem szerint a problémakerülés, még az iskolakerülésnél is rosszabb. Az utóbbit legalább kikorkorak követik el. Am, aki a társadalmi létezés és küzdelem elemi iskoláját is messze elkerüli, — az megérdemli, hogy az élet, illetve az irodalom továbbképzőjének számárpadjára ültessék. Egy csomó felnőtt íróra vár ez a sors. És joggal.

Aki az életküzdelem s a kenyérharc ábécéjét sem akarja megtanulni, vagy legalább is szemügyre venni, fellapozni és alaposan átnézni, — abból ugyan még lehet a haza koszos nagysága s az akadémia tagja, de a sorsvállaló emberiség rostálózógájának már az elődöntőjéből kiesik. Pedig ilyen író nagyon sok van.

Mindenesetre, Kortárs, ne hagyjad magad olcsó hamisítványokkal megtévesztetni. Mert aki az irodalmat hamisítja, az az életet hamisítja meg: tudati zavarokat okoz, mellébeszél, eltussol, falaz, félrevezet; egyszóval — becsap. És többnyire rosszhiszeműen.

Az irodalomhamisítványokat könnyen felismerheted arról, hogy sohasem terolad beszél, Kortársam — s ha valamiképp mégis említést tesz rólad valahol, — akkor egyszerűen ingerülten közbeszól, hogy: — bocsánat, dicső uram, de a dolog nem egészen így áll... Itt valami tévedés forog fenn!... Am éppen ez a csizó az irodalomhamisításban; melynek pontosan úgy hozzátartozik a jómodorához, hogy degusztáló dolgokról nem beszél, mint a nagyvilági uriember sliffjéhez az, hogy társaságban nem piszkálja az orrát.

On, Nagyságos Asszonyom, régi haragosom, ki nyugágyán pihenve méléz és hizik, lássa be, hogy a giccs, az giccs! Pomádés irodalomhamisítás. Jólakott és gondtalan embereknek való lelkipipere és „kulturflanc”!

— No, de mihez kezdünk vele, Nagyságos Asszonyom, mi?... Mi, akik korpaciberét eszünk ebédre... Korpaciberét a népkonyhán.

De igit, mégis csak skandalum?! Ugye itt van a kedves Tanár ur is, az irodalomtörténeti eszmékkel: hogy így, meg amúgy... Szép, szép; nem mondom, kisdíák koromban én is tudam az egészet kívülről; de hát azóta, hogy ez a nagy munkanélküliség ráncszakadt, — itt ezzel a lyukas bagariáncpóval, ezzel a furcsa érzéssel itt a gyomromban és ezzel a véraláfutással a szemem alatt, — nem hiszem többé! Megváltoztak a nézeteim, kérem!...

Persze, a Tanár ur rendesen kapja a fizetését és annakidején a frontszolgálat alól föl volt mentve... Uram, én egy éhes fiatalember vagyok, nyugati műveltséggel és gallér nélkül!... Tud adni egy meleg levest?...

Uram, az az impresszióm, hogy ha én dühbe jövök, akkor irodalmi műveltségem dacára veszem azt a követ és úgy hozzávágom valakihez!! Uram, három napja nem ettem! — Mit szől ehhez a Gregus-féle esztétika és a Beöthy-féle irodalomtörténet? — Semmit? — Nos akkor makulatura... Makulatura. Uram, minden, ami elmúlt és kivénhedt, ami kendőz és mellébeszél, ami letagad, vagy fölényeskedik. Hitvány döresség, hiu grafománia.

Tessék összehasonlítani az irodalmi hamisítványokat az eredeti étellel. A család azonnal nyilvánvaló.

Mert, ha koszosz íróink, elismert nagyságaink, kifinomult intellektueljeink, szenzibilis költőink, csilhatatlan kritikusaink, helyszíni riportereink és rettenet-

etlen vezércikkíróink továbbra is össze-vissza beszélnek, — akkor az egész nem ér egy lyukas rézgarast.

Oh, te nemzetközi éhségmorsok szerény közkatónája! — mi a véleményed az irodalomról?

*

Ehhez a dühös és elkeseredett íráshoz a szerkesztőség véleményeként csak annyit:

Nem vagyunk százszázalékosan egy véleményen, de a megszólalásnak — úgy éreztük, — mégis helyet kellett adni. Az olvasó, ha már hamisítatlan irodalmat nem kaphat (?), kapja egyszer a hamisítatlan hit hangját.

Ez a hang, ez valóban hamisítatlan és ezért értékes.

PONGRÁCZ VILMOS (Csíkszentmárton):

„FIATAL VAGYOK”

Ezerkilencszázkilenc, november 13, csütörtök:

Ekkor születtem.

Anyám ötvennégy éves.

Apám meghalt.

A világ nyolcvanmillió éves.

A zsidók hatezer esztendősek.

A magyarok ezer évesek.

Én huszonnégy.

*

Fiatal vagyok.

Mindent roppant méreteiben látok.

Fojtott izgalomban dongnak a népek, mint honfoglalás kezdetén.

Kitágulva röpök a szemem, mert ilyen nagy játékot nem láttam még soha.

Fiatal vagyok, aki szeretni és örvegni jött.

De korán megéreztem, hogy nem haszonra születtem.

Csak azért, hogy én is résztvegyek ebben a játékban.

Egy kis pihenő itt, a hegyek lábánál, aztán elindulunk ismét.

Kinek megy le hamarabb a nap?

Akkor is ráérek gondolkozni, amikor eljártsszák velünk az új akkordokat.

Ugráló, csörgedező vérünkben születni fog majd egy játékosabb föld.

Ahol felcsendül a hajnal.

Ahol felzendül a zsoltár.

Ahol kivrágóznak a szívek.

Ahol Isten is lesz és ember!

Akiiben lesz éneklő erő és alkotó erő.

*

Gyönyörű lesz akkor a napfeljötté.

Az égboltozaton megjelenik a feldult föld.

A székelyek földje is.

A megijesztettek előbujnak.

A templomok majd az égig érnek.

Pompával telik meg a föld és a levegő.

A nekilendült életnek nem tud ellenállni senki.

Az sem, akit elnyeltek a viharzó akkordok.

Mint én.

Aki akkor már nem leszek.

Halott leszek.

*

Halott... halott... halott...

*

Mintha mindent előre éreznék, remegő orrcimpával minden nap harci indulókat füttyölök. Anyám nagyokat néz, csodálkozik.

Ez én vagyok?

— Igen, én vagyok!

— És mikor komolyodsz meg?

— Ezután. Ráérek még arra.

Néz. Lesi minden mozdulatom. Azt hiszi, hogy lázbaejtettek az évek. Kutatva jár körülöttem.

— Miért füttyöl?

Énekelni kezdtem.

— Jaj, ne ordíts, jaj, ne ordíts.

— Mit csináljak?

— Dolgozz!

Keszűren hahotáztam.

Ha-ha-ha nagyszerű, dolgozz. Mintha éppen azt mondaná: menj és végezd el a bajod, fiam. Tudom, az rája a szívét, hogy nem keresek. De nincs menekvés.

Most uszni kell az árral, mert mindenkit magával sodor. Én nem akarok dolgozni? Én, aki már hónapok óta futkosok állás után?

— Nézzé, édesanyám...

Néz és könny gyűl a szemébe.

— Hagyja, hogy énekeljek, füttyöljek és táncoljak a füttyöztőre, ha kedvem tartja. Eleget táncoltam a mások füttyére. Most indulni akarok.

Ijedten néz reám és gyámoltalanul.

— Hová?

— Az életbe, — mondtam fásultan és szinte alig fogtam fel annak a jelentőségét, hogy mit is mondtam tulajdonképpen.

Az iskolában

gyermekait fokozott mértékben fenyegeti a fertőzés veszélye. Gondoljon rá, hogy védelmet nyújtanak a

Panflavin-pasztilák

— Most akarsz elindulni? Eddig nem tudtál?

Szemrehányás. Ujra csak az. Mert itt maradtam ebben a poros faluban, ide kötött a nincstelenség és nem tudtam szárnyat bontani, mint annyi más. Anyám nem hibás. Mindenét eladta, csak hogy tanulhassunk. A ház megmaradt. A ház. Ocska tetőzet, amely alá bevonszolhatom megcsufolt életemet.

Dacolva bizonygatok:

— Igen, most elindulok. Eddig veszteltem, mint egy teherkocsi, amelyik meg volt rakva áruval és nem csatolták a szerelvényhez.

Ujra csak néz. Nem érti.

Világosabban beszéljek.

— Valami készűl, valami forr a levegőben. De így nem maradhat.

— Már mióta készűl és még mindig semmi. Nem érdemes bizni a változásban.

— Pedig lesz!

— Forradalom?

— Afféle.

— Háború?

— Talán!

— Ki háboruzik ebben a országban?

— Hja, — hogy ki? A fiatalok!

— Ti?

— Igen!

— Ti kezdtétek?

— Mi csak folytatjuk.

— Ilyeneken jár az eszed?

— Csak azért mondom, hogy tudja jó előre.

— És miért mondd ezt nekem?

— Mert édesanyám és sirasson meg, ha már nem leszek.

Sovány kezét a szeméhez kapja és sokáig kergeti a könnyeit. Egyszer aztán felnéz reám.

— Ugy várod a halált?

— Igen. A halál feltámaszt. A halál megvált. A halál megad.

A halál jól rendberakja, amit az élet széttrontott. Ennyi időn át kinlódtam, küzködtem, de még nem éreztem az élet jó ízét. Ez volt az életem. Ennyi csupán.

Sok keserűséget raktam a lábaim elé, pedig nem akartam megbántani. S amire feleszméltem, már ott zokogott a belső szobákban.

Kezemem rátettem az előttem álló pohár vizre, félíg kiittam s arra gondoltam, vajjon mi lenne, ha minden hirtelen beteljesedne? Hogy a sokmillió játékszerember még egyszer fátylát ragadna a kezébe, hogy a tömör felhők mögött bujkáló napnál szebben, jobban világítsa meg az utat az új élet felé. Akkor anván csakugyan zokoghatna odabent.

ERDÉLYI ÁGNES (Nagyvárad):

Modern Tantalus az üvegfalak előtt

Gyanútlanul sietsz vagy, ha esetleg munkanélküli volnál, úgy kényelmesen ácsorogsz a napsugárban és üres szemekkel pillogsz magad körül, amikor egyszer csak toladok meg szőlőitának a javak, az üveg mögöl. Prózaibb nyelven szólva, megtorpansz egy kirakat előtt.

Cipők kacérkodnak benne. Széles, erős férficipők, fogpiszkálósarku apró női topánkák, színesek, kedvesek. Odébb egy megnyugtató szilárd valami, egy pompás turistabakancs. Fiatal korodban — gondold, — ha egyszer ilyen bakancsra szert tétl volna, nyakadba vettél volna az országutat és bejártad volna gyalog Európát. No hagyjuk, — legyintesz — és bucsuzó pillantással simítod végig felfelé fordított talpán a szögeket és odébbállsz.

De nem menekülhetsz. Nehéz selymek, pazar színek dölő orgiája kiált feléd, a korallpirostól az okkersárgáig és a palackzöldig minden árnyalatban. Mind ragyognak és a bőröd megbizserget, hogy beléjük markoldj. Ha ezekbe öltözhetsz, reménytelen szerelmed biztosan fölfigyelne rád és észrevenné, milyen szépségek rejtőznek benned, — gondold, ha történetesen nő vagy. Habos fehérneműk, olyan női hálóiingek, hogy nagyanyáink báli ruhája pirulva elbujhat mögöttük. Csak egyetlen ilyet, — gondold.

Odébb sportkosztümök, mögöttük a plakát, svájci táj. Elegáns kabátok. (A tizedt már forditani sem érdemes, mert már kétszer lett. Egyszer ki és egyszer vissza. Festve is volt. Mélyen kavará csömör és undor fog el, ha rágondolsz, pedig ha fájni fogsz, újra előveszed.)

A javak szemérmetlenül kínálják magukat. „valódi svájci sapkák”. „Eredeti angol szövethűlőlegességek”. „friss csapolású sörök”, ősi barackok nevetnek rád hamvas mosollyal, kötözött rózsás sonkák láttán fut össze szájadban a nyál, virágüzletek pompás lakói kínálkoznak és utánad küldik illatukat. Ezek mind terád várnak. Kérnek, hogy vedd el őket. Te is szeretnél mindentől venni,

mert szükséged is van rájuk. Ha tehát ők terád várnak, neked pedig rájuk van szükséged, a legtermészetesebb lenne: benyulsz és elveszed őket. Igen, de ott feszül köztetek az üveg. Üveg? No ez a kis akadály igazán semmi. Ha egyetlen ökölcsapással bezuzod, már nincs is ott. De akkor betörő vagy, gazember, a rendőr bevisz az őrszobára, elítélnek, bezárnak. Mikor kiengednek, mindenki ujjal mutat rád, munkát nem kapsz többé, rovtomultu vagy.

De a javak nemcsak téged csábítanak, nemcsak veled kacérkodnak. „Jólszituált emberrel” is. Ő azonban nem az üveget törí be, hanem bemegy az ajtón. Neki t. i. pénze van, és mondjuk, azt a pullovert, amire te spórolsz és amelybe mindennap elzarándokolsz lopva meg nézni, megvan-e még, szóval, mondjuk, azt a pullovert a segéd hajlógva bemeli a kirakatból, becsomagolja és hazaküldi. „Jólszituáltember”-hez, akit ezért természetesen nem visz be a rendőr, tehát rovtomultu sem lesz. Kilép az üzletből ápoltan és körülölelve mind azokkal a kellekekkel, melyeket te csak üvegen keresztül nézel. És magabizosan hódítja meg a nőt, akire te parázsló szemmel vágytál, de illő távolból mertél csak fölnézni rojtosszélű ruhájában. És a nő mosolyogva hódol be „Jólszituáltember”-nek, míg rajtad közömbösen átnéz, pedig te sem vagy alábbvaló férfi nála.

Te pedig, modern Tantalus, nagyot nyelve elindulsz e csábítások és kínok kertjéből a külváros felé, ahol legalább nem csábítanak könnyűvérű és szívtelen javak „az üveg mögöl.”

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROLE HAHN

higiénikus lociónt használja, mely biztos hatású hejhullás, korpa és fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját, anélkül, hogy zsírosítaná. Megőrzi a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Utasson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagoláshoz üvegeket.

Romániai vezérképvislet:

A. G. F. R.

BUCUREȘTI, Str. Vasile Lascăr 33.

I. SZEMLÉR FERENC:

A becsület diadala

Kétségtelen, hogy a világ eseményei nem sok jóval biztatnak s ha kortársaink lelkivilágának vizsgálatába mélyedünk, több mint bizonyos, hogy meglehetősen borulató következtetéseket kell levonnunk az emberi faj jövőjét illetően.

Mert kérem, ugyebár, az újságok naponta a következő étrendet adják fel nekünk: elképesztő külpolitikai események, lehetőleg elképesztőbb belpolitikai események, gyilkosságok, kasszafurások, sikkasztások, öngyilkosságok és ezzel kapcsolatban közgazdasági hírek... Akinek egy kicsit szíven fekszik Közép-európa és a kapcsolt földrészek sorsa, az legjobban teszi, ha lefekszik és várja a megváltó... na, nem a halált, hanem mondjuk például, a pénzeslevélhordót.

Idáig értem tüprengéseimben, amikor hosszú hallgatás után megszólalt Illető István:

— Általában igazad van. A közép-európai emberért, mint kollektívumért, nem adnék egy lyukas garast. Valahogy elvesztették önmagukból azt a belső gőrszókpot, ami egysúlyban tartotta eddig ingadozó lelküket. Célokért lelkesednek ma is, tömegeket mozgat meg egy-egy jól megfogalmazott mondat, de mindez csak azért történik, hogy elfojtsa a lélekből kiható üresség kábító kiáltását. Az öntudatos társadalmi érzést megettette a nyáj-ösztön.

— Na de az egyén?...!

— Az egyén, drága barátom, úgy kapkod idestova, mint az égő házból menekülő, aki nem tudja, hogy mit is ment. Mégis az egyéniség ment majd át valamit egy elkövetkező jobb korba abból a szellemi kincséből, amit eddig felgyűjtöttünk. Ugyanis hosszú éveken át úgy vettem észre, hogy az egyénben mégis megmaradt a jószág igazságérzet, tisztesség és becsület... igen, a becsület halvány visszfénye...

Itt Illető István megállt a beszédében, mint akinek valami eszébejutott, aztán vidáman elmosolyodott.

— A becsületről jut eszembe... Nagynéném valamelyik nap kiment a piacra s mire hazajött, nem volt meg a zöld krokodiltárcája. Valahol a piacon, vagy az autóbuszban vesztette el. A tárcán nem is volt fontos, de benne volt ezeröttszáz lej. Államilag garantált papírpénzben. Képzelted?...!

— Ebédnél a rádióban kiválasztottam Beethoven gászindulóját. Ebédután néman ültünk a nappaliban. Nagynéném felsóhajtott: „Száz lej adnék Szent Antalnak, ha megkerülne a táskám.” Ahg mondotta ki, rohan be a cseléd haláláspadtan: „Naccsága, kérem, itt van a rendőrség.” Hát ha nem is a rendőrség, de egy rendőr mindenesetre megjelent. És kezében a zöld kizitáská. És benne... na, most az egyszer tévedtél!... ott volt az ezeröttszáz lej.

— Kiderült, hogy a kizitáská az autóbusz tülekedésében egy egyszerű, de becsületes asszonyság kosarába csuszott. Az asszony, minthogy a piacon nem vá-

sárolt kizitáskát, rövid gondolkodás után átadta a jegyszédőnek. Az egyszerű, de kevésbé becsületes jegyszédő átvette a táskát s minthogy még arra a hónapra nem kapott fizetést, megszabadította minden felesleges tartalomtól. Igen ám, de a jelenetet végignézte az elsőkerületi rendőrtiszt egy ismerőse, aki nemsokára leszállt. Hála a jó telefonszolgálatnak, az autóbusz végállomásán már rendőr várta a jegyszédőt. A jegyszédő átadta a táskát, mire a rendőr ráírvált: „És a pénz?” Erre a jegyszédő ijedten a zsebébe nyult és átadta az ezeröttszáz lejt is.

— Látod, így működik, bizonyos apró javításokkal, még ma is a becsület... Megjegyzem, hogy Szent Antal megkapta a maga száz lejét.

SALAMON ERNŐ:

ŐSZELOTTI MINIATÜRÖK

1. Asztmás vasárnap

A környéken harmonika, koronként könnyel kornyikál, autó fut el, port ráncigál, Neved szívemen holtig áll. Ez egy vasárnap délután, s csak szaladgál másik után, hang biceg el csak hang után, Egy kornyika csak kornyikál. Neved szívemen holtig áll, A szem a talp, a hát vizül, Hangod fülemben holtig ül.

2. Hajnali ütközet

Ünnepkém, galléroskám, komoly-harangú csengőm, megromlott már a romlás, kék reggel mendégélt.

3. Este a munkáslepen

Fát rölre fest az ég, járnék, árnyék nélküli utján szakadatlan.

Jár csak a falnál ezer gyerek, szomszédunk előtt kiabál csak, aki áll csak (kezét szíj szakította, hátát ölte a fa.)

Ajtókon áll meg a nép. Asszony szája pereg.

Lisztjét, pincéjét, ágyát, szájával veri meg.

Holnapi maléját félti, hisz munkából nem jön a férfi s nem megy munkába reggel. Tegnap reggel se ment el.

4. Kenyér mostohái, mi!

En vagyok a kenyér mostoha fia, aki mert születtem: vagyok. És aki születtem: maradok.

En akivé lettem, az vagyok, szegény gyerek és alig huszonegy. Huszonegy, negyven, minden, egyre megy.

En beszélek, amíg éhes szájak vannak, és amíg nyomor lesz, addig vagyok, amíg szegények lesznek s gazdagok.

En én holtom utánig beszélek.

En nem egyedül, de ezer száj velem. S ha együtt szólnak, az veszedelem.

En nem fogunk elhallgatni mi.

Keserű élet, meddig így? S mit ér? Mi vagyunk, akit megcsalt a kenyér!

En dalolva megyünk, jó erős sereg.

En ha megyünk, remeg a föld, remeg! Huszonegy, negyven, együtt, egyre megy!

CSERMÓI PÁL (Arad):

AZ ENGEDELMES ATOM LEVELE

A kisváros állomásán ismét áthaladt egy katonavonat. Unott, elgyötört arcok bámultak ki a teherkocsik nyílásain, a nagy átcsoportosítás szenvedő alanyainak figurái, félméteres hadseregcsoporthok engedelmes atomjai, kiket egy a vezérkar térképén meghúzott vonal szeszélye dobott át most, — 1917 őszén — az olasz frontról keletre.

A vonat bekanyarodott a völgybe, ahol nemsokára feltűnt a folyó mentén a kis város állomása, majd az iromba vörös vagontestek esetlen egymásbabotlása után a szerelvény megállt.

A nyitott konyhavagonból Hindenburg-gemüse undorító páráját hozta előre a nedves őszi szél. A negyedik század egyik vagonjában Kóc István népfelkelő nagy munkában volt. Még Szegeden megkezdte a levelet, azon dolgozott most is, mert cenzuramentesen szerette volna az övéhez Hevesmegyébe eljuttatni. Nagy igyekezettel gyurta a sorokat, úgy számított, hogy valamelyik állomáson, ahol megállnak, bélyeget tesz rá és bedobja a levélsekrénybe. Itt volt ám az ideje, hogy rendes, becsületes levelet írjon haza, hiszen a feldposztot már három hónapja csak nyomtatott la-

pokat volt szabad küldeni, amelyeken csak ennyi a szöveg: „Egészséges vagyok, semmi bajom.” Az aláírásnak meg egy vonal, a lap jobbsarkában. Afölé oda lehetett írni, hogy: Csókol „apukátok.” Mint ahogy a Bruckner botos szokta! De hát az ilyen urifajta csokolózós bucsut nem igen tudta eltanulni Kóc István még itt sem. Ő csak rácskabálta a tábori kártyára még azt is, hogy: „Isten megáldjon Mari Janikára vigyázzatok a tehenet is kíméjétek tiszteltem édesanyámat is mond meg neki Mari.” Ez az ártatlan néhány szó aztán úgy teleföltötte azt a fene kis kártyát, hogy a Feldpostnál a „censur” látván a sok irkafirkát, olvasatlanul dobta a papirkosárba.

Nagy gondban volt Kóc István, mert mielőtt elindultak a Piave mellől, hosszú levelet kapott az asszonytól, melyben az így írt: Kedves jóuram mink hál istennek megvónánk egészébe ugyszinte az öregek is csak nagy bajba vagyunk édesjó uram mer a lovakat ellekviráltak oszt a buzából is oly kevés hattak meg hogy a magnakvalót már majd mind feléltük nemtudom mi lesz tavaszra édesjó uram Janika már szépen beszél mon-

EZEN TABLETTÁK

JURIST

megruntetik
a leghevesebb
fejfájást

gya hogy apám de mit ér ez ha egy reszketésbe vagyunk merhogy megint hetedik hete hogy nem kaptunk levelet kendőtől.

Bizony kapóra jött hát ez a hurcolkodás, mert most aztán megírhat mindent kedvére az asszonynak. Három napja írta már a levelet, most hogy ideért a vonat, a végénél tartott. Mikor készen volt vele, nekifogott, megegyeszer jól átolvasta, megnézte, nem felejtett-e ki valamit belőle, itt-ott még megtoldotta egy-egy szóval, ebbe aztán úgy elmerült, hogy észre sem vette, hogy a mozdony ott elől egy hosszut sivitott, aztán a kocsi mérgesen egymásba döftek s egyszerre csak nyikorgós nyögéssel ismét menésben voltak.

Hamar megnyalta a kopertát, bélyeget tett rá és odafurakodott az ajtóhoz, hogy majd leadja valami civilnek.

A peron előtt a hatalmas termetű, pirospozsgás képű állomásfőnök úgy virított az állomáson lézengő néhány göthös málházó, meg sápadt, hadikosztoson élő gimnázista között, mint tarlón pompázó rózsát. Szinte ijesztő volt abban a kenyértelen, zsirtalan, cukortalan, meg tejtelen világban ez a ritka életpéldány, ijesztő volt ez az állomásfőnök a felmentettsége biztos tudatában, az ő diadalmas és hivalkodó egészségével. A 4-5 sárgaarcu, kukoricakenyéren nevelkedő satnya diák között ott állt a sínek között az állomásfőnök hatodikos fia is, aki jöltápláltságával, az apja hatalmának és magasabbrendűségének élő szimbólumaként, társainál egy lépéssel előbb állt az elhaladó vonat előtt és füge kézzel kapta el Kóc István kinyújtott kezéből a levelet.

A fiuk megindultak a város felé, amely a folyó tulsó partján volt. Ráti Miklós, a főnök fia, zsebregyurta a levelet s midőn a hidfőnél lévő postaláda mellett elhaladtak, a kis Gál Tibor csendesen megkérdezte:

— Te, a levelet nem dobod be?

Ráti kamaszlelkén azonban könnyűszerral erőtt vett a háborus morál tüze, néel melegedő kíváncsiság. Ugy tett, mintha nem hallotta volna, mit mondott amaz és midőn a hidra érték, nevetve a zsebébe nyult:

— Na nézzük, fiuk, mit irt ez a bundás!

Röhögve olvasni kezdte: — Kelt levelem a vagonba Szeged, város állomásába. — Na, fiuk, ez Szeged óta folyton ezt költi, ez nem rossz!

Mikor a levél közepére ért, már fuldoklott a kacagástól. Hallgassatok csak ide, mit ír: — Örülök, hogy gyön mán a foga a gyerekeknek, de szomorkodok, merhogy azt irtad, hogy a tehenet be-

LEOKREM
megfiatalítja a bőrt

fojták, kiméjjétek a tehenet, mer a sok pénzt fog érni.

A fiuk kórusban hahotáztak, csak a kis Gál érezte, hogy szíve olyan lett, mint a szivacs, melyből olcsó vér-vizet facsar ama sivár idők gonosz kamasztréfája.

Lehet, hogy édesapja jutott eszébe, aki szintén a fronton van, vagy talán inkább az anyja, aki reszketve várja mindennap a postást. Talán arra gondolt, hogy a kenyérjegy, a kukoricás kenyér, a szénszünet, a hustalan napok, meg a verduni hullahegyek dacára is emberek vagyunk, — midőn halkan, komolyan megszólalt:

— Csunya dolgot csinálunk, fiuk. — Ráti, add ide a levelet, hadd dobjam be a ládába!

Amaz dacosan visszaszólt:

— Sohse erkölcsösködj! Te is lopott gyertyától kapod a világosságot!

Gál elpirult. Tudta, hogy Ráti arra a kirándulásra céloz, melyet halottak napja után tettek a templomban, midőn gyertyával megtömött zsebekkel mentek haza.

Bizony, a város szűkében volt a petróleumnak s nem is tűnt olyan nagy bűnnek a halottak gyertyáinak elhozása. Hogy is mondták csak: „Elég nekik az égi fényesség, nekünk meg jó lesz a gyertya az esti kártyapartikához!”

Érezte, hogy az erkölcsbíró szerepére is sem alkalmas. Nem is szólott többé, csak Ráti mellé lépett és várta, hogy az végezzen az olvasással. Azután a levélért nyult:

— Add ide, kérlek, dobjuk be azt a levelet!

A többiek röhögtek, Ráti szeme azonban győlöletvillámokat szórt:

— Olyan becsületes én is vagyok, mint te. — felelte — miközben összehajtotta a levelet.

E pillanatban Gál már a kezéhez kapott, mire Ráti durván a hid karfájához lökte. Amde közben kiengedte kezéből a papírt, amely előbb vad táncba fogott a nedves őszi szél hátán, majd engedelmesen, alázatosan megmerült a piszkos, sárga habokban. A tintaceruza haragos lila fodrokban olvadt össze a rohanó vízzel. A negyedik háborús őszi íthoni félelmetes csendjébe pedig belecsúszott a hidról egy magára talált gyermekszív emberi fájdalma:

— Jaj, a levél!

✱

Ráti estefelé hazamenet úgy érezte, hogy valami irtózatot terhet víz magával; szinte izzadt a cipelésébe. Fejét lehajította, mintha az imént valaki egy súlyos vasgolyót kötött volna a nyakába s most ez a rettenetes súly huzná lefelé. A piszkos sárga hullámok sodrásával a Kóc István kiröhögött levele felé.

A vasuti töltésnél futásnak eredt, mert egyszerre úgy tűnt neki, mintha a piszkos sárga hullámok dühös morajjal üldöznék s látomásában hol előtte, hol utána rohant feléje a hömpölygő ár.

A szobában édesapja az estilapból izgalmas rablógyilkosság hírért olvasta fel édesanyjának:

... „az elfogott fiatalember bűnössége mellett szól több alapos gyanúkon kívül azon körülmény is, hogy a gyilkosság elkövetése utáni napon a tett színe helye körül látták settenkedni és különböz, egymáshoz teljesen idegen egvének egyöntetű vallomása szerint, viselkedését gyanúsak találták. Ezen momentum annyiban birhat fontossággal, mert azt a teóriát látszik alátámasztani, hogy a gyilkos, valami megmagyarázhatatlan lélektani kényszer hatása alatt, tette elkövetése után visszatér áldozatához!”

Ráti Miklós megdöbbenve hallgatott. Binét szászorosan megnagyította az önvád. Vacsora után rögtön lefeküdt. Kis szobájának a pályaudvar felé néző ablakán beszűrődött az állomás minden fénye s zaja. A jelzőlámpák, mint kísér-

teties zöld és vörös szemek, ugráltak el az ablak előtt. Mintha csak a lelkiismeret százzszemű lidérce figyelte volna. Egészséges fiatal teste és ép idegei pihe-nését sohasem zavarta eddig se fény, se zaj s a legnagyobb éjszakai forgalomnál is úgy aludt, akár a bunda. De ma este nem jött álom a szemére. Izzadtan forgódott ágyában s dühösen szidta a tolató mozdonyt, meg a fűtőház folyton pöfékelő gőzeresztő csövét, melynek zaja most pokoli lármának tűnt előtte. Így vergődött jónéhány órán át s ha aztán néhány pillanatra el is nyomta az fáradtság, csakhamar zakatoló szívvel és zugó füllel riadt fel a pár pillanatos gyötrő álomból, melyben piszkossárga hullámok csaptak át feje felett.

Felült az ágyban és kitekintett. Koromsötét volt, késő éjjel lehetett. Hirtelen öltözni kezdett. Csendesen kisurrant az ajtón s a város felé indult. Utálatos, sűrű őszi eső szitált. A hidon megállt, akaratlanul lopva körülnézett. Teremtett lélek nem volt a közelben. Egyszerre éles fájdalom nyilalt agyába, egész testében remegve, tisztán hallotta, amint apja olvas: ... a gyilkos visszatér áldozatához!

És Kóc István levelének gyilkosa meredt szemekkel nézte az éjszaka gyásztakarójával bevont rohanó folyót, mely most mintha megdagadt volna a bűnbánat lehulló könnyeitől.

AZ ESŐKÖPENYEG ÉS AZ ŐSZ

Az ős nemcsak a pompázó színeknek, a gazdagságnak, hanem az esőknek és az első ködöknek az évszaka is, ez a szeszélyes idő.

Ilyenkor sok egyben kívül különösen szűkség van az esőköpenyre. Még szerencse, hogy manapság csöppet sem ritkaság az esőköpeny, sőt jóformán mindenkinél van a birtokában legalább egy ebből a hasznos ruhadarabból.

Mert az idén már a nyár beszerezette velünk az őszi holmi egyrészét. Emlékezzünk Medárd napjára?

Az eső nyár derekán öt héten keresztül szakadatlanul jelenkezett, ugyiszólván minden nap és nagyon sok kirándulást, jókedvet, reményt és nagyon sok zöldvendéglős-üzletet elrontott. Ugyanakkor azonban nagy reklámot csapott az esőköpenyeknek.

De nemcsak az időjárás, nemcsak a szűkséglet járult hozzá az esőkabátoknak ehhez a nagy ideai népszerűsítéséhez, hanem az is, hogy már aránylag nagyon olcsók és amellet igen szépek az esőköpenyek. Ezenkívül: az anyaguk olyan könnyű és vékony, hogy esőköpenyt hordani mostanában már egy csöppet sem kényelmetlen. Még az a kis kellemetlenség is nagyon könnyen elkerülhetővé vált, amelyet régebben az okozott, hogy az impregnált, légmentes anyagok, ha eső után kisütött a nap, valami áporodott melegben gőzöltek a testünket. Az anyag finomsága, illetve a finom anyagok lényeges megolcsóbbodása következtében ma már egyre több nőnek van egészen vékony esőköpenye. Az igazán jó esőköpeny kicsire összehajtható, úgy, hogy kis táskában még a városban is kézben vihetjük bevásárlásainkra, mint szultalan kis csomagot. Ha meglep az eső, csak ki kell szedni a csomagból, a táskából a köpenyt, amely kosztümünket, kabátunkat, vagy ruhánkat teljesen befedi; ha pedig továbbbeszaladt a zápor, levethetjük és visszaalakíthatjuk kis csomaggá az esőkabátot. Nem kell a föllelt melegtől fölöslegesen szenvednünk. Az anyag vékonysága következtében az ideai esőköpenyek nem is kóvérítene. Sőt ellenkezőleg, nagyon előnyös visellett gazdagítottak bennünket, hiszen a ráncokat kitűnően, előnyösen el lehet igazítani az öv alatt és ezek a függőleges, hosszú ráncok csak segitenek hatásban megnyújtani a termetet.

A legtöbb ilyen divatos esőköpeny selyemből, természetesen impregnált selyemből készül, de láthatunk impregnált vékony szövetekeket is. A durvább anyagok már nagyon a múltéi ahhoz, hogy beszélni kelljen róluk.

A nyaras hangulatu őszi tulajdonképpen nagyon vidámmá teszik átmeneti esők idején az élénk színű esőköpenyek. Ha az idő boros és már nemcsak magától a víztől, hanem az őszi hűvösségtől is tartani kell, akkor legajánlatosabb kosztümöt venni az esőkabát alá. Most még okvetlenül szükséges, hogy kosztümjeink vastagabb szöveteiből készüljenek s talán még a vékony nyári kosztümünket is nagyon jól használnátjuk, városban, sétán és uton egyaránt; s az ilyen vékonyabb kosztümökön igazán nem teher az esőköpeny. Ha délelőtre öltözködünk, akkor sima angol bluzt vevünk a kabátka-

EGY JÓ TERMÉST
eredményeznek az
egyetemesszárazpácu
Ceretan-nal
befecskendezett
gabonák.

CERETAN

alá, míg ha délután megyünk valahová kosztümben, akkor inkább valami könnyű, franciás bluzt válasszunk: így azután kifogástalanok vagyunk akkor is, ha levetjük az esőköpenyünket. Ugyanez áll délutáni látogatás esetén a selym-kosztümünkre: az esőköpeny teljes védelmet ad és lehetővé teszi, hogy jólöltözötten, taxi nélkül és mégis szárazon érkezünk meg esős időben is oda, ahová

selyemben akarunk menni.

Az esőköpenyek szabásánál a fokozott egyszerűség és célszerűség érvényesül; a színben pedig az, hogy a nők minél tovább hassanak fiatalnak. Vezet a piros szín, nagyon gyakori a fehér és a fekete, sokszor látjuk a kéket és nem ritka a zöld sem. A köpenyekhez legtöbbször csinos kis kalap is készül, ugyanaból az anyagból.

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

Őszi arcápolás

A nyár folyamán a modern nő arcának és testének egyenletes lebarbulását igyekezett elérni. A fokozatos napozással elért lebarbulást a néhány napok ideje alatt nem került nagy nehézségbe megőrizni, a nyár elmúltával azonban ennek a barnaságnak megőrzése különös gondot kíván. Mert a divat már régen szakított az úgynevezett „tejfehér” arcokkal és karokkal s a mai bálokon és estélyeken annak a nőnek van legnagyobb sikere, aki szinte nyári barnaságu bőrrrel mutatkozik.

Ez a barnaság azonban csupán akkor hat, ha a bőr megfelelő bársonyosságával és simaságával párosul s az őszi arcs- és bőrápolásnak éppen az a feladata, hogy a bőrne ezt a simaságot és bársonyosságot megadja.

A napozás ugyanis minden előnye mellett egyben azzal a hátránnyal is jár, hogy a bőrt és különösen az arcbőrt érdessé és hámlóssá teszi és igen gyakran a bőr porúságát is előidézi. A napozás következtében érdessé vált arcbőr aztán igen könnyen reagál az időjárás viszonyosságaira s az őszi hideg szeleivel és hosszas esővel igen elnyitlenül befolyásolja az érzékeny arcbőrt.

Mindennek megelőzésére kíváncsok az arcbőr fokozottabb mértékben való gondozása, amit szakszerű masszázsok és különleges arckezelések révén vihetünk keresztül. Ennek folytán ugyanis az arcbőr megőrzi eredeti simaságát, vagy pe-

dig visszanyeri azt a bársonyosságot, amittől a néha tulzott napozás megfosztotta.

E kezelések folyama alatt természetesen vigyáznunk kell arra, hogy arcunkat ne tegyük ki erős szélnek, vagy tulzott nedvességnek, mert egy hideg, esős és szeles délután szinte helyrehozhatatlanul tönkretetheti arcbőrünket, vagy legalább is olyan bántalmakat okozhat, amelyeket csak hosszas kezeléssel tüntethetünk el.

Hasonlóképpen az őszi arcápolás feladatai közé tartozik a napozás folytán keletkezett, különleges archibáknak el-tüntetése is, aki ugyanis nem fogadta meg azokat a kozmetikai tanácsokat, melyeket e rovatban a fokozatos lebarbulást illetőleg oly gyakran hangoztatunk, az most szomorúan tapasztalhatja, hogy arca foltokat és egyenlőtlenül lebarbulult felületeket mutat. E foltok el-tüntetése azonban már nagyon sok fáradságot, sok türelmet, de még több időt igényel, mert az eltüntetésüket célzó eljárások maguk is sokfélék és hosszadalmasak.

Aki pedig nyáron szerzett barnaságát meg szeretné őrizni s szeretné kikerülni az egyébként okvetlenül bekövetkező kifehéredést, az helyesen teszi, ha a barnaság megőrzése céljából mesterséges napfényt vesz igénybe, ami amellet, hogy a barnaságot teljes mértékben megőrzi, még igen egészséges hatással is van az arcbőrre.

**Ha butorait tőlünk vásárolja,
3 előnye van:**

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. OTTHONA IZLÉSES lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R-T.
MAROSVÁSÁRHELY * BUKAREST * BRASSÓ

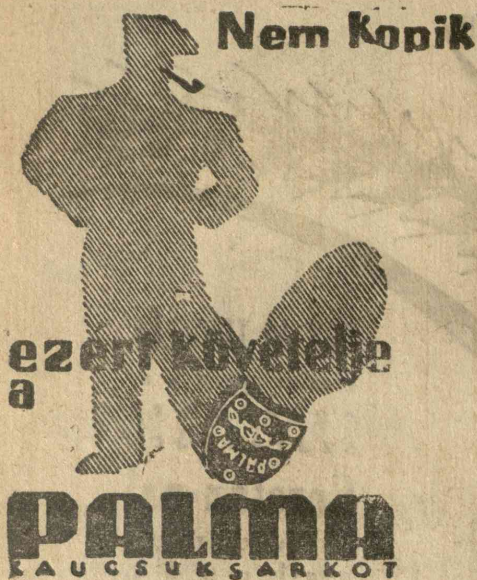
A KÖNYVPIAC SZENZÁCIÓJA

GEORG FINK:

Éhes vagyok

c regénye. — Felejthetetlen és könnyfakasztó ez a könyv, írja a német kritika, „melybe mindenkinek figyelmesen kellene bemélyednie”. A német kiadás 500 000 példányban fogyott el. — Propaganda olcsó kiadásban jelent meg. Ara 87, kötve 117 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában.

HONTI JENŐ (Vizakna):

A Mindenteligazító Igazság!

Amikor utoljára találkoztam vele, fehér kórházi ágyon feküdt. Beesett arcát felém fordította s szelíd mosollyal köszönt meg, hogy eljöttem. Jószág arcának ezért a lányos mosolyáért szerettem meg és ragaszkodtam hozzá.

Az utolsó időben nagy nyomorban élt. Levegőtlen kis külvárosi szobácskában lakott s csak akkor evett, ha apróbb cikkeiért-verseiért kapott valamit. S ezt a szegény, hullott életű, örökre gyermeknek maradt fiút végre megsajnálta s pár hónappal ezelőtti jegyet váltott vele a legmagasabb ölelésű, — legékeesebb csóku menyasszony, a Fiala Halál.

Türelmetlenül siettette a nászt s az engedelmes, jó gyerek nem ellenkezett. Különös fakadású bimbó volt azokról a fájokról, ahol a kinyíló virágok egy pár órai életcsodálkozás után halálosan elszápadnak a Nap tüzes csókjai alatt.

19 évig szép volt neki a világ. Ebben az időben kebelében a halál kutyái márugatni kezdtek. Tüdejé mind rosszabbul és rosszabbul végezte napi munkáját s arra hivatkozva, hogy már erősen elagott a sok poros-nehez levegő fuvarozásában, kérte gazdáját: hagyják már abba a közös robotot. Alig egy pár tavasszal tapasztalatlan volt s erős szolidaritást vállalt roncsolt tüdejével. Pedig még nagy emberi álmaj messzi-messzi késtek s az emberiség egén egyre vészesebben gyülekeztek a viharfelhők.

De megjött a nagy parancs: meg kellett halnia, mielőtt megvalósulva látna Európa nagy testvéri kézszorítását: az Európai Egyesült Államokat, mielőtt lejárt volna a világháború közös nagy penitenciája: a gazdasági világ-krízis, mielőtt megszűnt volna a sok félretaposott embermillió rettenetes lelki vergődése, itt kellett hagynia az embereket akkor, amikor ennyi keserves, véres, könnyes vetés után közeledni sejtette az aratás napját, amikor már-már derengeni látta a népek közös-szent demokráciáját, a világtörténelem legdrágábbban megfizetett áruját: a Testvérséget, e buja elágazású szó minden hajtásával.

Világosan látta az emberiség egyetlen lehetséges jövőjét s néha oly fanatikus hittel beszélt nekem álmairól, hogy szinte beleszédültem e széles, nagy perspektívákba.

Szorongó érzéssel léptem szobájába. Kikéült nyugalommal ágyához intett. Óvatosan leültem mellé, vézna, fehér kezét az enyéimre tette. Ijesztően soványak voltak a kezei. Beszélni kezdett:

— Meg kell halnom. Visszasimulok a világ csodálatos életének anyagába, testem elemekre fog szétbomlani s apró atomokban lesznek gyermeke a közös anyának, a földnek. Ezután jóságosabb életkebe fog testet ölteni a lélek. Mindent megérték s nyugodtan halok meg, mert látom az emberiség életének megszabott útját. Addig még sok áldozat kell. Vigyázzatok a nagy vérzússorásra, legyetek okosak, mint a kigyók s ravsorok, mint a rókok.

Pár percnyi pihenés után tovább beszélt:

— Szemeim előtt ködfelhők vannak s nem tudhatom, milyen közel van a Nap. De a napot látom fényes-vakítón.

— Tudod, engem nem szeretett soha senki. Talált gyermek voltam s rám nehezedett a vakok előítélete, de minél inkább éreztem a megvetést, annál fájdalmasabban szerettem őket. Kisebbségben voltam a törvényes nemzettel szemben, de harag, vagy a megsértett hiúság legki-

sebb árnya nélkül szerettem minden embert, mert tudtam: el fog jönni az idő, amikor nem lesz kisebbségi ember, sem törvénytelen gyermek, mert mindannyian egy anya szeretetében születtünk szeretetre.

Illés a mai kor minden embere. Tragikus életem bucsuzó szeretetével sajnálom és félttem őket s különösen azt a népet, amely megtanított ily határtalanul szeretni: sajátos arcu fajtám magyarját. Két világ halálos csóku bucsujának vagyunk részei. De életünkbe még egyik se tört a győzedelmes élet diadalával, ezért halálos néha. Multból való fakadásunk kiélt talaja egyre jobban csuszik ki a XX. század meglökött emberének lábai alól s már lebegünk determinált életünk légürében. Ti még nem látjátok ezt a mindennapi élet apró injekciótól. Még nem nyílt ki szemetek a fakadó élet csodálatos színei elé. Álmodozó, — donkiszoté-harcokat hadonászó fiatal emberek látnak néha, az egyetlen belépőjeggyel, az emberiség őszinte megváltásának naiv szeretetével, a történelem jövő szinpadának e legszebb fejezete mögé. Ezek a szent emberek: újságírók. Innen kevések ki a jövő jóhiszemű harcosai. Figyeld csak a multat: mindig elől jártak, mindig akadtak egy-egy erősen fekete kor kivételével, ilyen kis félistenek, fanatikus látnokok, akik a jövő csapásait járták, mialatt testükről lehullott a ruha s szájukból kicsett a falat. A betű: a jövő kardja s az újságíró: a jövő katonája, mert harc mindig lesz, mert harc a fejlődés kovása.

— A kétezer éves kereszténység szótárából ujjászűlve, életrekelnek a megcsufolt szavak s a lehántott hazugság burkából a friss élet hamvával pattannak ki az örök emberi igazság-magvak. El fognak

jönni a bűvös új szavak, új vértű új élet. A világháború adta meg az új ember vajadásának a végső lökést. A megcsufolt igazságok millió piros rózsát nyitottak a távozó idők véres torán. Most még tart az összeomlott világ fájdalma, még tartanak a szörnyű idők képmutatással elősködő jelszavai, de már a „Mindent eligazító Igazság” bimbója felfakadt. Csak messzi távolból lehetne megítélni a mai csuf napok boldogtalan, embertelen életét. Mikor fogjuk végre országok helyett a fájó embert megsíratni, mikor fog elmúlni már a sötét történelmi szentimentalizmus.

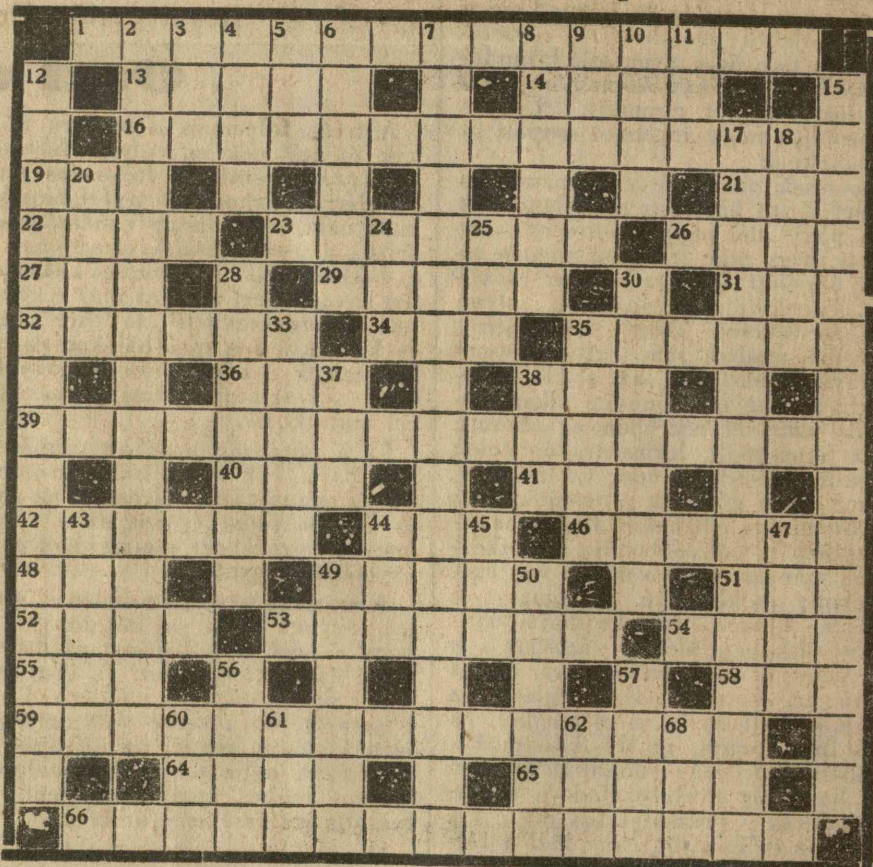
— Elérkezett a keretek szörnyű kovácsolása után az idő, amelyben meglátjuk a végtelen folyású élet mély titkaiba néző, fájó érzéssel, az egyetlen királyt és az egyetlen valóságot: az Embert. Oh, ember, ember, hogy fáj e szó nekem s feketébb e fájdalom, ha arra gondolok, hogy még sokáig késhet a Te szent Nagykörösöd.

Fullasztó köhögés szakította félbe, hörgő hangok jöttek ki torkán s keble, mint aki már az utolsó kiszabott munkát végzi, erősen kapkodott. A láz forrósága öntötte el testét, szép Menyasszonya erősen sürgethette s a szemérmes gyerek belépirult a közelgő nászba. En a szemeit néztem, ezeket az utolsó öröket a test posztján. Csodás ragyogással fénylettek, a testből beléjük tödült minden élet, bennük volt fiatal éveinek minden ámulása, minden meglátott szépsége. Ezekbe menekült a távozó életnek minden megmenekített igazsága s furcsa lobogású fáklyák voltak e szemek.

Halotti csönd nehezült a szobára s a falak olyan hideg fehérek voltak. Mint ha az Örökkévalóságból érkeztem volna, úgy értém ki a kórház kapuján.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. A lírai költészet egyik legszebb költeménye, 13. Magyar zongora- és orgonaművész, 14. Veszprémmegyei nagyközség, 16. Nagyon elhagyott hely, 19. C-vel, helyettes, 21. Ilyen intézet is van, 22. Kártyafigura, 23. Télden (latin szó), 26. Erdei állatka + kimondott mássalhangzó, 27. Etu anagrammája, 29. Magyarországi megye, 31. Vissza: a-val induló, 32. Olasz erődítmény (y=í), 34. Francia író (fon.), 35. Köszönés + a spanyol amerikai államok pénzege, 36. Mutatónévmás, 38. Vizi állat, 39. Nagyon sokat emlegetik mostanában, 40. Szerb város, 41. A-val, Taksonyban van, 42. Ez is mesterember (ékezet), 44. Felsőbüki Nagy Pál kezdőbetűi, 46. Rend, névelővel, 48. Ha megverik... 49. Nagy hazai madár (y=z), 51. Pedig, más nyelven, 52. Z. D. D. A., 53. Vizi tündérek, 54. Földbirtok, 55. Ez is ital, 56. Francia regényíró, 59. Két szó: 1. Kedves virág, 2. Magyar író, a Téli éjszakák szerzője, keresztnevének kezdőbetűjével, 64. Keresztneve, 65. Az asszony (ék. főlöl), 66. Liszt Ferenc unokája (l'ord. és betűcsere).

Függőleges sorok: 2. Kis lak áll a nagy Duna mentében (ford.), 3. Erdei tün-

dér a görög mondákban (fon.), 4. Középkori földrajzi utazó, 5. O-val, idegen férfinev, 6. Keresztnevének kezdőbetűjével hírneves orosz hegedűművész, 7. Nevezetes erdőeség Magyarországon (énekben is benne van), 8. Azonos mássalhangzók + a gyorsulás egysége, 9. Asztalos teszt, 10. Ilyen a csók, 11. Ékezet: mocsári madár, 12. Munkácsy Mihály festménye (egy mássalhangzóval több és egyvel kevesebb), 13. Dumas-regény címe, 17. A szent család, 18. A pénz felső lapja (francia szó), 20. Becé női név, 24. Az osztrák-magyar hadsereg főparancsnokságának rövidített neve a háborúban, 25. Halfajta, 28. Vissza: szőlőhajtás, 30. Isteni kegyelem, 35. A japánok ősi vallása (ford.), 35. Nagyközség Fehérmegyében, 37. Egyik a hét vezér közül, 38. Szám, 45. Konyhai eszköz, 44. A szél igéje, 45. ... agra, 47. Gázló madár, 49. Sokszínű G., 50. Szlovák költő, 56. Vissza: háziállat, 57. Folyó évben, 60. Női becenév, 61. Szent Ferenc kezdőbetűi, 62. Idegen számnév, 63. Fehérnemű.

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 16, 39, 55 és 66, míg a függőlegesből a 2, 7, 12, 15 és a 30. sorok.

Folyó hó 24-én megjelent számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Hová, hová édes férjem, megyek a csatába, 45. Frankfurt, 79. Asztal alá.

Függőleges sorok: 1. Harminc nemes Budára tart, 19. Kurtafarku, 50. Arányosít

Helyes megfejtést küldtek be:

Nagy Ilona, Bethlenszentmiklós. Tóth Tibor, Kolozsvár. Gábor Pálné, Keresztvár. Hollós Gabriella, Sepsiszentgyörgy. Lázár Magdolna, Csikrákos. Koppán Jenőné, Bukarest. Varga Endre, Ploesti. Schlett Piroka, Zilah. Györfő Jenő, Kézdivásárhely. Varga József, Vizakna. Tuzsony Anna, Fekete Árpádné, Székelykeresztúr. Tuzson László, Brassó. Klein Zoltán, Medgyes. Smil Mancika, Gyergyószentmiklós. Fodor József, Galócás. Török Ferenc, Dumbrăveni. Csákány Rezső, Agra. Ifj. Pápai József, Kolozsvár. Kaszás Tercsi, Kovászna. Mátyás Mici, Kovászna. Bene Józsefné, Brassó. Ifj. Novák Jánosné, Fogaras. Szigethy Ferenc, Brassó. Kiss Aladár, Brassó. Pál Bertuska és Vizler Ferenc, Bukarest. Szolga Etelka, Vécse. Náthán Teréz és Aliz, Gyulafehérvár. Tóth Zsigmond, Nyáradremete. Kósa Rozália, Szentgyörgy. Török Emma, Zsinérváralja. Turógyár, Barcs. Nagy István, Bukarest. Kosztur Erzsébet, Zernest. Gidály Bardi, Székelykeresztúr. Józ. Puskás Lajosné, Nagyvárád. Merly István, Udvarhely. Kolcsér Erzsébet Apáca. Kern Rezső, Sepsiszentgyörgy. Marthy Imre, Arapatak. Ambrus Vilmos, Brassó. Wagner Irénke, Brassó. Neumann Ottó, Brassó. Keresztes Klára, Brassó. Sándor Gyula, Zernest. Sándor János, Lupeni.

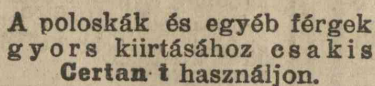
A sorolás után a nyereménykönyvet a következők nyerték:

1. Smil Mancika, Gheorgheni.
2. Nagy Ilona, Bethlenszentmiklós.
3. Neumann Ottó, Brassó.

AZ ANGOL NEM HARAGSZIK, AMIERT A BENNSZÜLÖTTEK MEGKORBACSOLTAK

Nagy feltűnést keltett Angliában az a hír, hogy a délafrikai Beccuana-földön a bennszülött törzsfőnök megkorbácsoltatta egy angol telepest: Mac Intosh-t. Az angol kormány Evans tábornagy vezetésével büntető expedíciót küldött az ügy kivizsgálására és a megfelelő megtorló lépések megtételére. Most érkezik a megtorlást vett az ügy. Az angol bizottságot, amely Beccuana-földön folytatta a vizsgálatot Mac Intosh európai telepes ügyében, akit a bennszülöttek megkorbácsoltak, meglepetés érte. Mac Intosh ugyanis kijelentette, hogy teljesen meg van elégedve a rá kiszabott büntetéssel és nincs semmi panasa. Bevallotta, hogy egy bennszülött nővel már hosszú ideje vadházasságban élt. A vizsgálobizottság erre hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy Mac Intosh örök időkre kitiltja a bennszülöttek által lakott területről. A törzsfőnököt, aki megkorbácsoltatta az európaiat, a vizsgálat tartamára megfosztották főnöki tisztétől.

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagy-
raktár a **Brassói Lapok Könyvosz-
tályában.** Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Csakis ez az...

Kétség sem fér hozzá, hogy mely borotválókészülék és penge használandó: Csakis „Gillette”, mert ez a cég a borotválókészülékek és pengék előállítására terén egy negyed század óta vezetőhelyen áll. Mindenki, aki kellemes és jó borotválkozásra szült helyet, csakis a világhírű „Gillette-pengéket” használja. A hosszvágású „Gillette” pengék találhatnak egy régi, mint az új típusú „Gillette” készülékekhez.

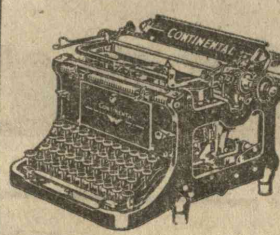
Az Athenaeum új 60 — lejes regénye

HAJNALI HEGEDŰSZÓ

Írta: ERDŐS RENÉE

Két fiatal lélek hajnali lényben lüldögél szerelmi regénye, amely végig hegedűszó mellett ér véget. — Póslai költség 16 — lej, utóvét mellett 25 — lej. — Kapható a

BRASSÓI LAPOK Könyvostályában
Brassó, Kapu-utca 56 — 53 (az udvarban)

„CONTINENTAL”
írógépek, számológépek, érdeklődési és bányai vezérképviselet, javítóműhely és eredeti gyári pótalkatrészek.
Brassó, Weiss Mihály-utca 19.
Telefon: 384

A Bürger-sörgyár, Târgu-Mureș, a t. mezőgazdák és terménykereskedők tudomására hozza, hogy egy csöves, mint szemes tengeri szárítását vagontelekben korlátozott mennyiségben vállalja. Ugyancsak vállalja tengerinek csirátla nitással egybekötött őrését, korlátozott mennyiségben. Értekezhetni a Bürger-sörgyár r. t. irodájában, Târgu-Mureșen.

Biztos jövedelem!

A DUBIED kötőgép az egész világon el van ismerve, mint a legbiztosabb és legpraktikusabb, mely vagyont hoz. A DUBIED géppel dolgozhat otthon és köthet meleg gyapjú és gyapjúruhákat és tekintve, hogy foglalkozhat vele bármikor és a legelőkelőbb családban is, egy könnyű és állandó jövedelmet biztosíthat magának.

Ahol egy

DUBIED

kötőgép van, onnan eltávozik a szegénység, LEKÖZDVE
A JELEN IDŐ ÖSSZES NEHÉZSÉGEIT.

Siessen és vegyen egy DUBIED kötőgépet, amely boldogságot hoz a házhoz. A vevőt gyorsan és jól betanítjuk, teljesen ingyen.

Felvilágosítást és árjegyzéket küld első kérésére a képviselő és raktár:

Frații Abadjiwii, Bukarest, Str. Oituz 22

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-
ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és
dr. Latzkó. Ara kötve 144. — lej.

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta:
dr. Latzkó H. Ara kötve 144. — lej.

NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kezdk-
nek kulccsal. Kezdknek I. rész 144. — lej.
Haladóknak II. rész 210. — lej.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr.
Honti R. Ara kötve 144. — lej.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, ma-
gántulással igen alkalmasak.

Schidlöf dr.: „1000” szó

gyakorlott módszere világnyelvneknek magán-
uton való tanulására. Szakértői véleménye
szerint Schidlöf dr. módszere a magántan-
lást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vázlatkötésben	180. — L
Francia nyelvtan	180. — L
Angol nyelvtan	180. — L
Olasz nyelvtan	240. — L
Spanyol nyelvtan	240. — L

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

Ma mindenki

„ZEPHIR”

kályhát vesz.

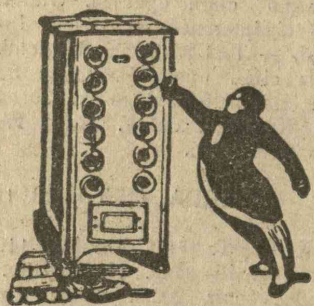
Azt kérdezi, miért?

Azért, mert fűtőtakarítás által — minden más kályhával
ellentétben — már egyetlen szezon alatt kifizetődik.

Képviselők:

Thomas, Scheeser & Galtz

Brassó.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyan-
azon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizeten-
dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Divatos selyemruha, női
kabát, férficipő, nadrágok,
stb. olcsón eladók. Brassó,
Lópiac 28. I. emelet. 13161

ELADÓ MESTERHEGEDŰ.
„Jacobus Stainer in Absam
prope Oenipontum 1736.”
Cím a kiadóban.

Férfizokni kevés pénzért, leg-
jobb minőségben, 4 pár 100
lej. Gross Ferencz harisnya-
gyárában, Brassó, Kapu-utca
38. (udvarban). 13176

Karl Fröhlich és Tsa

vaskereskedés

Brassó, Hosszu-utca 30
Telefon 221

Állandóan dúsan felszerelt
raktár minden

kovács, lakatos bádigos
ács, asztalos, építész, me-
zőgazdasági

szükségleti cikkből, a legol-
csóbb napi áron.

Nagy főzőkemma és
fűzőedény-raktár.

Használt főzőkályhát kere-
sek. Jobboldali sütővel. Bras-
só, Traian-u. 5. (Zajzoni-ut.).
13182

HIZOTT uradalmi manga-
lica, 80 drb. herélt és miská-
rolt, október végi átadásra,
darabonként átlag 150 kg. el-
adó. Éltető Albertné, birtok-
kezelője, Suseni, u. p.
Reghin. 13186

Házak, telkek

és egyéb ingatlanok
adás-vevését szaksze-
rűen közvetíti: V. W.
DRESSMANT & Co.
Brassó, Kapu-u. 52.

Halva és rachat gyártási
berendezés, valamint receptek
olcsón eladók. Ajánlatokat
„Halva” jellegre a brassói
kiadóba. 13184

Hatvan lóerős Ganz turbi-
na, kitűnő állapotban levő
30 cöllos gatter, továbbá ré-
gi 18 cöllos gatter és kézi-
szénaprés eladó. Cím 13187.
szám alatt a kiadóban.

Központi fekvésű, nagy
udvarral bíró 7 lakrésze-
ből álló

családi ház
Sepsiszentgyörgyön
olcsón eladó.

Értekezni ELBE haris-
nyaháznál Brassó Kapu-
utca 42

Állást nyer

Premiérnőt, gyakorlattal
keresek azonnalra, nőruha
szalonomba. Kardosné, Bu-
karest, Lipseani 7. II. 11041

FÉMNÝOMÓ munkás azon-
nalra felvétetik. Metalia, Bu-
karest, Str. Egalității 22.

11038

Vajon kibír-e kabátja még egy telet???

Nálunk kevés pénzért divatos és tartós
női- és gyermek őszi- és téli-kabát szö-
veket vásárolhat.

Tellmann és Wocet

Brassó, Buzasor 8.

Szakképzett boltkezelőt ke-
res a dálnoki fogyasztási szö-
vetkezet november elsejére.
Szükséges biztosíték 25.000
lej készpénz és 60.000 lej el-
ső helyen való bekebelezésre
szóló ingatlan váltó. Fizetés
a forgalom 4 százaléka, mono-
pol után 1 százalék, cukor,
fonal után 2 százalék, lakás,
4 öl tűzifa, 80 liter petróle-
um. Évi forgalom cca 6—700
ezer lej. Jelentkezés október
14-ig az igazgatóságnál, Dal-
nic, jud. Treiscauna. 13180

Állást keres

Házvezetőnői, vagy sza-
kácsnői állást keresek egye-
dülálló férfinél. Ajánlatokat
„30 éves” jellegre a brassói
kiadóba kérek. 13185

Mosónői, vasalónői, vagy
takarítónői állást keresek.
Pop Mária, Brassó, Katona
kórháztér 125. 13179

Középkorú, magányos ur-
asszony, házvezetőnőnek
ajánlkozok magányos urhoz.
Husos, vegetáriánus, nyers-
kosztos diéták ismeretével.
Ajánlatokat Székely Julian-
na, főposta, postrestante,
Braşov. 13174

Szőlőkezelő és kertész, 3
éves szakiskolát végzett, 24
évi gyakorlattal, újévre állást
keres. „Szorgalmas” jellegre
a kiadóhivatalba. 13175

Lakás

Bolonya elején, a belváros
tömegközlekedésében modern,
kertre nyíló kétszobás lakás
azonnal kiadó. Bővebbet Mes-
ter-utca 7. 13145

Két egymásba nyíló buto-
rozott szoba, egyenként is
azonnal kiadó. Cenakla A.
2. (Katonakórházzal szemben.)

Modern butorozott szoba,
fürdőszoba használatra ki-
adó. Cím 13177. szám alatt a
brassói kiadóban.

MODERN 4 SZOBAS NA-
POS lakás jutányos áron
azonnal kiadó. Brassó, Patri-
archul Miron 3. I. em. (Gyár-
ut—Kut-utca közelében).
13178

Kertre nyíló 2 szoba, kony-
ha azonnalra kiadó. Brassó,
Alsófővény-utca 3. 13183

Vegyes

KIADÓ A TRANSYLVANIA
TELKERT ETTERME
Marosvásárhelyen, más célra
is. Értekezhetni: tulajdonosnál,
Stefan cel Mare No. 2. levél-
ben: Marosvásárhely C. P.
67. 13157

UTLEVÉL NELKÜL

21 nap Olaszországban

Október 20—november 9.

Összköltség Lei 13.400

Jelentkezéseket elfogad:

EUROPA

BRASSÓ, KORONA SZÁLLODA

Könyvek

HASZNOS TUDNIVALOK
Ez a sorozat csupa praktikus
könyvet foglal magában.
Egy-egy kötet ára 20 lej.
Konyhakertészet, Gombar-
mesztés otthon, Kis lermeszet-
búvár, Aquarium-terrarium,
Kis ásványhatározó, Növény-
megfigyelések, Növénykísérle-
tek, Kísérletek egy cserep-nö-
vényekkel, Állatmegfigyelések,
Házi állatsereglet, Méhésze-
dés, Kis ötvös, Kis vegyesz,
Vidám bűvészet, Játékszerke-
szítés, Művirágkészítés, Külön-
böző csipkefajták, Kosárfonás,
Tűglámpás rádióvevő, Fotogra-
fáljunk, Matematikai kísérle-
tek, Bélyeggyűjtés, Magyar bé-
lyegek katalógusa, Régipénz-
gyűjtés, Népművészeti gyűjtés.
A mikroszkópium csodás vilá-
ga. Vidéki rendeléseknél kér-
jük a pénzt bérvegekben elő-
re beküldeni plusz 10 lejti por-
tóköltségre. Brassói Lapok
Könyvostályai.

A HAZI KÜRSZAI KEZ-
KÖNYVE. Krbekné kitűnő
munkája alapján a leggyesze-
rűbb és a legkülönlegesebb
tésztaikat mindenki házáig ké-
szítheti. A legjobb cukrászdák
otthon negyeddánnyi költséggel
Ára félévesen kötésben 40 lej.

Ökrös fogat vagy automobil?

Melyikkel célszerűbb az utazás?

Erre épp oly könnyű a felelet, mint
azt kellene eldöntenie, hogy milyen
fogja közölni a közönség legszélesebb
rétegeivel, hogy valami eladni valójá-
van, hogy valamit venni akar, hogy ál-
lást, vagy alkalmazottat keres, házasa-
ni akar, stb.

Ne nézzon arra a néhány lejre, ne ké-
sérteljezzen hiábavalóan, ne hagyja ma-
gát befolyásolni senki által, csak a be-
vált, 100 százalékosan biztos módszer
hoz eredményt: a B. I. apróhirdetési
rovata.